

Socialinio verslo reglamentavimas Lietuvoje: analitinė apžvalga ir rekomendacijos

Parengta 2025 m. liepos 31 d.

Inovacijų
agentūra

Turinys

Santrauka	6
I. Socialinio verslo reglamentavimas Lietuvoje	8
II. Socialinio verslo ES ir Lietuvoje duomenų analizė	11
<i>Socialinio verslo ES duomenų analizė</i>	11
<i>Socialinio verslo Lietuvoje duomenų analizė</i>	13
III. Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo vertinimas	15
<i>Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo privalumai</i>	15
<i>Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo iššūkiai</i>	16
IV. Kaimyninių valstybių patirtys	19
<i>Latvija</i>	19
<i>Estija</i>	22
<i>Lenkija</i>	23
<i>Lyginamoji analizė</i>	26
V. Rekomendacijos socialinio verslo reglamentavimo tobulinimui	28
VI. Priedai	33
<i>Priedas Nr. 1: Anoniminis interviu dalyvių sąrašas</i>	33
<i>Priedas Nr. 2: Lietuvos socialinio verslo atstovų apklausos rezultatai</i>	34
<i>Priedas Nr. 3: Preliminari socialinio verslo statistika ES valstybėse narėse</i>	39

Lentelių sąrašas:

1 lentelė. Nustatyti socialinio verslo reglamentavimo iššūkiai ir siūlomi sprendimai	7
2 lentelė: Lietuvos ir kaimyninių valstybių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) socialinio verslo reglamentavimo ir ekosistemos lyginamoji analizė	27
3 lentelė: Preliminarus socialinių verslų skaičius ES valstybėse narėse	39

Paveikslų sąrašas:

1 pav. Apytikris socialių verslų skaičius ES valstybėse narėse.....	12
2 pav. Socialinį verslo statusą turinčių organizacijų veiklos sritys	14
3 pav. Socialinio verslo statusą turinčių organizacijų pasiskirstymas pagal darbuotojų skaičių (2024)	15
4 pav. Socialinio verslo statusą turinčių organizacijų pasiskirstymas pagal metines pajamas (2024)	15
6 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų teisinė forma (2025, N=22).....	34
6 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų darbuotojų skaičius (2025, N=22)	34
7 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų metinė apyvarta (EUR) (2025, N=22)	34
8 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų veiklos trukmė (2025, N=22)	34
9 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų ekonominės veiklos vykdymas (2025, N=22)	34
10 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų į socialinį poveikį reinvestuojama pelno dalis (2025, N=19)	34
11 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų vykdomos socialinės veiklos sritis (2025, N=14)	35
12 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, susipažinusių su Aprašu, dalis (2025, N=22)	35
13 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, kurie kreipėsi dėl socialinio verslo statuso, dalis (2025, N=22)	35
14 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų nurodytos priežastys, kodėl jiems svarbu gauti socialinio verslo statusą (2025, N=13)	35
15 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų nurodytos priežastys, kodėl negavo socialinio verslo statuso (2025, N=0)	36

16 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, dalyvavusių finansinėse programose, skirtose socialinį poveikį kuriantiems verslams, dalis (2025, N=21)	36
17 pav. Finansinės programos, kuriose yra dalyvavę apklausti socialinio verslo subjektai (2025, N=7)	36
18 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, bandžusių dalyvauti finansinėse programose, nurodytos priežastys, kodėl negavo finansavimo (2025, N=2)	36
19 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, nebandžusių dalyvauti finansinėse programose, nurodytos priežastys, kodėl nedalyvavo (2025, N=16)	37
20 pav. Apklaustų socialinių verslo atstovų 2024 m. spalio 9 d. patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo vertinimas (2025, N=22).....	37
21 pav. Apklaustų socialinių verslo atstovų 2024 m. spalio 9 d. patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo vertinimas (2025, N=15).....	38

Pagrindinės dokumente vartojamos sąvokos

Smulgiojo ar vidutinio verslo subjektas	<p>Labai maža, maža ar vidutinė įmonė, atitinkančios šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, arba verslininkas, atitinkantis šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytas sąlygas¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vidutinė įmonė – nuo 50 iki 249 darbuotojų, metinės pajamos iki 50 mln. EUR arba turto vertė iki 43 mln. EUR. ▪ Maža įmonė – nuo 10 iki 49 darbuotojų, metinės pajamos iki 10 mln. EUR arba turto vertė iki 10 mln. EUR. ▪ Labai maža įmonė – mažiau nei 10 darbuotojų, metinės pajamos iki 2 mln. EUR. <p>Verslas laikomas smulgiojo ar vidutinio verslo subjektu, jeigu turi mažiau nei 250 darbuotojų, metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR, o turto vertė neviršija 43 mln. EUR.</p>
Socialinis verslas	<p>Ekonominė veikla, kuria siekiama visuomenei ar jos grupei naudingų tikslų ir socialinio poveikio ir iš kurios uždirbamas pelnas ir jo dalis skiriama šiam poveikiui pasiekti².</p>
Socialinis poveikis	<p>Pokytis, kurį patiria visuomenė ar jos grupė dėl ūkio subjekto vykdomos veiklos bent vienoje iš <u>įstatymo</u> 3 straipsnyje nurodytų sričių³.</p>

Dokumente vartojamos santrumpos

BIVP	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodas
EEE	Socialinis verslas Estijoje (angl. <i>Social Enterprise Estonia</i>)
EIMIN	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
EK	Europos Komisija
EP	Europos Parlamentas
ES	Europos Sąjunga
ESEM	Europos socialinių įmonių stebėseną
ESF	Europos socialinis fondas
IA	VšĮ Inovacijų agentūra
LiSVA	Lietuvos socialinio verslo asociacija
LR	Lietuvos Respublika
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
NMA	Nacionalinė mokėjimo agentūra
NVO	Nevyriausybė organizacija
SADM	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SVV	Smulkus ir vidutinis verslas
RC	Registru centras
VMI	Valstybinė mokesčių inspekcija
VRM	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
VŠĮ	Viešoji įstaiga
VVG	Vietos veiklos grupė
ŽŪM	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

¹ Lietuvos Respublikos smulgiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo Nr. VIII-935 pakeitimo įstatymas. Teisės aktų registras [[nuoroda į dokumentą](#)].

² Lietuvos Respublikos socialinio verslo plėtros įstatymo projektas. (2019). *Lietuvos Respublikos Seimas* [[nuoroda į dokumentą](#)].

³ Ten pat.

Santrauka

Socialinį verslą Lietuvoje reglamentuoja **Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas**⁴ bei Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 patvirtintas **Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašas**⁵.

Šie teisės aktai nustato socialinio verslo statuso suteikimo ir netekimo tvarką, reikalavimus socialinio verslo subjektams, pelno dalies skyrimą socialiniam ar aplinkosauginiam poveikiui, poveikio matavimo metodiką bei socialinio verslo skatinimo priemones. Jie buvo priimti **siekiant aiškiau apibrėžti socialinio verslo statusą, sudaryti galimybę jį oficialiai įgyti, didinti socialinių verslų žinomumą ir užtikrinti sektoriaus skaidrumą bei atskaitomybę.**

Atlikus Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo vertinimą (paremtą dokumentų analize, literatūros apžvalga, apklausos ir interviu duomenimis) buvo nustatyta, kad **Lietuvos socialinio verslo reglamentavimas reikšmingai prisideda prie socialinio verslo ekosistemos vystymosi, apibrėždamas socialinio verslo kriterijus ir suteikdamas galimybę oficialiai įgyti socialinio verslo statusą.**

Apklausos rezultatai rodo, kad **socialinio verslo atstovai socialinio verslo reglamentavimą vertina teigiamai.** Taip pat, **politiką įgyvendinančių institucijų atstovai pabrėžia, kad jo patvirtinimas padėjo užtikrinti skaidresnį socialiniams verslams skirtų finansavimo priemonių (pavyzdžiui, LEADER programos, vietos veiklos grupių kvietimų ir kt.) įgyvendinimo procesą bei sumažinti administracinį krūvį institucijoms.**

Kita vertus, **šio reglamentavimo įgyvendinimas** (socialinio verslo statuso apibrėžimas, įgijimo ir netekimo procesas) **bei rezultatai kelia tam tikrų iššūkių** (šie iššūkiai išsamiau aptariami [III](#) skyriuje), **kuriems spręsti Inovacijų agentūra pristato potencialias rekomendacijas** (išsamesnės rekomendacijos pristatomos [V](#) skyriuje). Šių iššūkių ir siūlomų sprendimų santrauka pristatoma žemiau esančioje lentelėje (**1 lentelė**).

⁴ Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo Nr. VIII-935 2, 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymas [[nuoroda į dokumentą](#)].

⁵ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024) Dėl Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Dokumento Nr. 4-532) [[nuoroda į dokumentą](#)].

1 lentelė. Nustatyti socialinio verslo reglamentavimo iššūkiai ir siūlomi sprendimai

Nustatytas iššūkis	Siūlomas sprendimas
<p>1 Galiojanti socialinio verslo statuso suteikimo tvarka neužtikrina, kad šis statusas būtų suteikiamas tik realią socialinę veiklą vykdančioms subjektams.</p>	<p>Stiprinti socialinio verslo subjektų paraiškų vertinimo ir statuso suteikimo proceso objektyvumą bei patikimumą (pavyzdžiui, Apraše apibrėžti sritis, kuriose socialinio verslo subjektas turėtų siekti realaus socialinio poveikio ir stebimus socialinio verslo subjekto (arba pareiškėjo) rodiklius, kartu užtikrinant ir šių duomenų patikrinimo galimybę).</p>
<p>2 Esamas veiklos ir poveikio vertinimo mechanizmas, grindžiamas laisvos formos metinėmis ataskaitomis, yra nepakankamai aiškus ir objektyvus.</p>	<p>Tobulinti socialinio verslo subjektų veiklos ir poveikio vertinimo mechanizmą, sukuriant aiškią metinės veiklos ataskaitos formą (bendradarbiaujant su VĮ „Registru centru“, suderinant socialinio verslo subjektų ir VĮ „Registru centro“ metines veiklos ataskaitos formas) ir užtikrinant pakankamą subjektų pasirengimą vertinimui.</p>
<p>3 Dauguma socialinių verslų Lietuvoje yra labai mažos įmonės, kurioms paprastai yra sudėtingiau užtikrinti finansinį (todėl ir vykdomos veiklos) tvarumą, todėl jos gali sukurti palyginti nedidelį socialinį poveikį.</p>	<p>Numatyti galimybę didelėms ir (arba) skėtinėms organizacijoms įgyti socialinio verslo statusą, jei jų veikla atitinka socialinio verslo misiją ir sukuria reikšmingą socialinį poveikį. Taip pat, siūloma nebesieti socialinio verslo statuso turėjimo fakto su tinkamumu dalyvauti socialiniams verslams skirtų finansinių priemonių kvietimuose, analogiškai kaip tai taikoma Lietuvos nevyriausybinų organizacijų žymos atveju.</p>
<p>4 Nors individualią veiklą vykdančias asmenys faktiškai gali gauti socialinio verslo statusą, teisinis reglamentavimas to aiškiai neapibrėžia.</p>	<p>Apraše numatyti galimybę socialinio verslo statuso siekiantiems subjektams pateikti individualios veiklos pažymos kodą kaip įrodymą apie oficialiai vykdomą veiklą.</p>
<p>5 Socialinio verslo statusą turinčių įmonių skaičius Lietuvoje yra gana nedidelis (2025 m. II ketvirčio pabaigoje platformoje buvo registruotos tik 66 verslai).</p>	<p>Stiprinti socialinio verslo atstovų paskatas siekti socialinio verslo statuso (pavyzdžiui, išplečiant esamas akceleravimo programas, skirtas socialiniams verslams) ir didinti jų informuotumą apie statuso suteikiamas naudas, siekiant spartesnio socialinio verslo subjektų skaičiaus augimo.</p>
<p>6 Paraiškų vertinimo procesas nėra pakankamai efektyvus dėl neribojamo paraiškų tikslinimo.</p>	<p>Nustatyti maksimalų leidžiamą paraiškos tikslinimo skaičių – 2, kartu numatant galimybę atmesti paraišką, jeigu pareiškėjas per nustatytą maksimalų tikslinimų skaičių ir terminą nepateikia tinkamai papildytos ar patikslintos informacijos</p>

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra“.

I. Socialinio verslo reglamentavimas Lietuvoje

Socialinį verslą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos (LR) **smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) plėtros įstatymas** (toliau – Įstatymas)⁶ bei Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 patvirtintas **Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašas** (toliau – Aprašas)⁷. Aprašas buvo parengtas ir patvirtintas, siekiant aiškiau apibrėžti socialinio verslo statusą bei sudaryti galimybę jį oficialiai įgyti, padidinti socialinių verslų žinomumą, užtikrinti sektoriaus skaidrumą ir atskaitomybę⁸. Šie teisės aktai nustato socialinio verslo statuso reikalavimus, suteikimo ir netekimo tvarką, pelno dalį socialiniam ir (arba) aplinkosauginiam poveikiui, poveikio matavimo metodiką ir socialinio verslo skatinimo priemones.

LR teisės aktuose socialinis verslas apibrėžiamas kaip „**ekonominė veikla, kuria siekiama visuomenei ar jos grupei naudingų tikslų ir socialinio poveikio ir iš kurios uždirbamas pelnas ir jo dalis skiriama šiam poveikiui pasiekti**“⁹. Skirtingai nei tradicinis verslas, socialinio verslo pagrindinis tikslas nėra pelno maksimizavimas. Didžioji dalis socialinio verslo pelno (daugiau kaip 50 proc.) turi būti reinvestuojama į socialinį poveikį kuriančias veiklas. Pavyzdžiui, į veiklas, susijusias su aplinkosauga ir tvarumu, integracija ir užimtumu, kultūra ir turizmu, pagalba vaikams, paaugliams ir šeimoms, pagalba žmonėms su negalia, psichologine ir emocine sveikata, švietimu ir neformaliu ugdymu, fizine sveikata ir maistu, žmogaus teisėmis ir pilietiškumu^{10;11}.

Pagal galiojančius LR teisės aktus, **socialinio verslo statusas gali būti suteiktas verslo subjektui, jeigu jis atitinka šiuos reikalavimus**^{12,13}:

- yra smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto (toliau – SVV subjektas) – labai maža, maža arba vidutinė įmonė (verslas laikomas SVV subjektu, jeigu turi mažiau nei 250 darbuotojų, metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR, turto vertė neviršija 43 mln. EUR.);
- vykdo nuolatinę ekonominę veiklą;
- skiria daugiau kaip 50 proc. pelno socialiniam arba aplinkosaugos poveikiui;
- yra nepriklausomas nuo valstybės arba savivaldybių institucijų;
- aiškiai deklaruoja socialinę misiją ir turi poveikio matavimo planą.

⁶ Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo Nr. VIII-9352, 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymas [[nuoroda į dokumentą](#)].

⁷ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024) Dėl Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Dokumento Nr. 4-532) [[nuoroda į dokumentą](#)].

⁸ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024). EIMIN: atveriama dar daugiau galimybių socialiniams verslams [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁹ Lietuvos Respublikos socialinio verslo plėtros įstatymo projektas. (2019).

¹⁰ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024)

¹¹ Inovacijų agentūra. (2025). *Socialinio verslo statuso įgijimas* [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

¹² Ten pat.

¹³ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024)

Papildomai, socialinio statuso siekiantys verslo subjektai turi turėti finansiškai **tvarų ir gyvybingą verslo modelį**, taikyti **novatoriškus sprendimus** ir (arba) **socialines inovacijas**. Taip pat, turi suteikti galimybę savo darbuotojams gauti **konkurencingus, rinkos lygį atitinkančius darbo užmokesčius**, taikyti **atviro ir skaidraus valdymo metodus**, veikti darnoje su aplinka bei užtikrinti **efektyvų resursų panaudojimą**, nedarant žalos aplinkai¹⁴.

Verslo subjektas, siekiantis įgyti socialinio verslo statusą, registruojasi IA platformoje ir pateikia duomenis apie įmonės teisinę formą, veiklos vietą, tikslinę grupę, socialinę misiją, planuojamą poveikį bei ekonominę veiklą. IA per 20 darbo dienų įvertina pateiktą informaciją ir, jei atitinka reikalavimus, patvirtina statuso suteikimą bei apie tai informuoja pareiškėją¹⁵. Socialinį verslo statusą įgijusios įmonės platformoje vaizduojamos su specialia socialinio verslo žyma.

Pažymėtina, kad socialinio verslo statusą gali įgyti tiek kurį laiką veikiantys, tiek naujai įsteigti verslo subjektai. Jeigu paraišką socialinio verslo statusui įgyti pildo naujai įsteigtas verslo subjektas, paraiškoje pateikiamas verslo planas, apimantis planuojamas veiklas, socialinį poveikį, ekonominės veiklos prognozes ir pan.¹⁶

Įmonė laikoma turinčia socialinio verslo statusą tol, kol išlieka registruota IA platformoje ir kasmet teikia metinę veiklos ataskaitą. Šioje ataskaitoje turi būti pateikta informacija apie planuotus ir faktiškai pasiektus socialinio arba (ir) aplinkosauginio poveikio rezultatus, paaiškinimas, jei tam tikrų rezultatų nepavyko pasiekti, taip pat aprašytas poveikio matavimo būdas ir rodikliai. Be to, nurodomas pelno paskirstymas bei patirtos sąnaudos. Metinė ataskaita skelbiama viešai interneto svetainėje¹⁷.

Socialinio verslo subjekto statusas gali būti panaikintas, jeigu įmonė nepateikia metinės ataskaitos per nustatytą laiką arba pateikia reikalavimų neatitinkančią informaciją ir jos nepapildo ar nepatikslina per 20 darbo dienų nuo IA prašymo. Taip pat statusas netenka galios, jei įmonė likviduojama, bankrutuoja arba pati pateikia prašymą nutraukti registraciją platformoje¹⁸.

Socialinio verslo subjektai gali pasinaudoti įvairiomis skatinimo priemonėmis. Jiems gali būti taikomos tiek finansinės, tiek nefinansinės paskatos. Be to, savivaldybės taip pat gali nustatyti papildomas skatinimo formas, pritaikytas konkrečiai vietos bendruomenei ar veiklos pobūdžiui¹⁹.

Pavyzdžiui, turint socialinio verslo statusą, atsiveria platesnės **galimybės pasinaudoti finansavimo, paramos bei verslumo skatinimo priemonėmis**, tinkamomis socialinį poveikį kuriantiems projektams (tiek

¹⁴ Inovacijų agentūra. (2025).

¹⁵ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024)

¹⁶ Inovacijų agentūra. (2025).

¹⁷ Ten pat.

¹⁸ Ten pat.

¹⁹ Inovacijų agentūra. (2025).

skirtomis būtent socialiniams verslams, tiek prieinamomis jiems kaip vienai iš galimų tikslinių grupių):

- **ILTE priemonė „Startuok“** – investicinės ir apyvartinių lėšų paskolos, teikiamos įmonėms bei verslininkams, kurių veikla kuria socialinį poveikį ir trunka ne ilgiau nei trejus metus. Taip pat tokios paskolos gali būti skirtos SVV subjektams, kurie įgyvendina socialinį poveikį kuriančius projektus ir veikia ne ilgiau nei penkerius metus. Ši priemonė padeda verslui įsibėgėti, užtikrinti pradinį finansinį stabilumą ir plėtrą, ypač socialinių paslaugų, įtraukties ar bendruomeninių projektų srityse²⁰.
- **LEADER programa** – Europos Sąjungos (ES) iniciatyva, skatinanti kaimo vietovių plėtrą „iš apačios į viršų“, įtraukiant vietos gyventojus, bendruomenes, verslą ir savivaldybes į sprendimų priėmimą. Programos tikslas – gerinti gyvenimo kokybę kaime, spręsti socialines, ekonomines ir aplinkos problemas pasitelkiant vietos išteklius, stiprinant bendradarbiavimą tarp sektorių ir skatinant vietos iniciatyvas. Lietuvoje LEADER įgyvendinama per VVG, kurios rengia ir įgyvendina vietos plėtros strategijas²¹.
- **Iniciatyva „Sumanieji kaimai“** – tai ES remiama iniciatyva, įgyvendinama per VVG, siekiant skatinti inovatyvius, bendruomenės pagrindu grįstus sprendimus kaimo vietovėse. Strategijos rengiamos ir įgyvendinamos siekiant spręsti vietos problemas, didinti užimtumą, socialinę įtrauktį, stiprinti bioekonomiką, tvarią miškininkystę, skaitmenizavimą ir žinių mainus. Projektai apima tiek pelno, tiek ne pelno veiklas, o finansavimas vienai strategijai gali siekti iki 700 000 EUR, atskiram projektui – iki 200 000 EUR²².
- **Priemonė „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų rengimui“** – tai VRM priemonė, skirta miestų VVG rengti vietos plėtros strategijas. Strategijose turi būti numatytos veiklos, kurios stiprina bendruomenių, verslo ir vietos valdžios bendradarbiavimą, siekiant mažinti socialinę atskirtį, skatinti užimtumą ir socialinio verslo kūrimąsi. Šiam kvietimui skirta 600 tūkst. EUR iš 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšų²³.
- **ES finansavimo kvietimai** – skirti palaikyti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą įsigyjant socialiniams verslams reikalingą įrangą, taikant rinkodaros priemones. Paraiškas gali teikti viešieji ir privatūs juridiniai asmenys bei savivaldybių administracijos, jei jų veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros

²⁰ Inovacijų agentūra. (2025).

²¹ Vietos veiklos grupių tinklas (2025). Apie LEADER [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

²² Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (2025). Nuo kovo 3 d. priimamos strategijos kurti sumaniuosius kaimus [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

²³ Vidaus reikalų ministerija (2023). Startuoja paramos teikimas vietos plėtros strategijoms rengti. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

strategijos įgyvendinimo teritorijoje. Didžiausia galima suma vienam projektui siekia beveik 76 tūkst. EUR^{24,25}.

Socialinio verslo statusas taip pat suteikia ir nefinansines paskatas, kurios gali prisidėti prie verslo tvarumo ir reputacijos stiprinimo. Pavyzdžiui, socialiniai verslai įtraukiami į viešai prieinamą [sąrašą](#) su specialia žyma, kas **didina jų matomumą**. Socialinio verslo modelis skatina pelno reinvestavimą į plėtrą, kuria darbo vietas socialiai pažeidžiamiems asmenims ir orientuojasi į aktualių socialinių ar aplinkosaugos problemų sprendimą, kas **gali padėti verslui išsiskirti rinkoje ir stiprinti ryšį su bendruomene**. Be to, socialinio verslo statusas reikalauja aiškiai apibrėžtos socialinės misijos ir poveikio matavimo, kas **padeda sistemingai planuoti veiklą ir skaidriai atsiskaityti finansuotojams bei partneriams**²⁶.

II. Socialinio verslo ES ir Lietuvoje duomenų analizė

Socialinio verslo ES duomenų analizė

Ekonominės 2008–2009 m. krizės kontekste, smarkiai paveikusios pasaulio ekonomiką ir sukėlusios gilius socialinius sukrėtimus, socialinis verslas įgavo itin svarbų vaidmenį. Ši verslo forma ėmė plisti kaip atsakas į augantį nedarbą, didėjančią socialinę atskirtį bei būtinybę integruoti pažeidžiamas visuomenės grupes į darbo rinką. Socialiniai verslai veikia įvairiuose sektoriuose – nuo žemės ūkio iki informacinių technologijų – ir reikšmingai prisideda prie Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi tikslų, ypač švietimo, sveikatos, skurdo mažinimo, darbo vietų kūrimo ir klimato kaitos srityse²⁷.

Tikslūs duomenys apie socialinių verslų skaičių pasaulyje ir ES neprieinami, nes socialinio verslo apibrėžimai ir registracijos procedūros skiriasi tarp valstybių. Vis dėlto, pagal naujausius prieinamus Europos Komisijos (EK) preliminarinius duomenis, **ES veikia daugiau nei 4,3 mln. socialinės ekonomikos subjektų**, tokių kaip kooperatyvai, savitarpio pagalbos draugijos, asociacijos ir fondai. **Iš jų daugiau nei 246 tūkst. yra priskiriami socialiniams verslams:** apie 43 tūkst. turi oficialų socialinio verslo statusą, o daugiau nei 203 tūkst. veikia kaip socialiniai verslai *de facto*²⁸.

ES socialinio verslo įmonėse dirba mažiausiai 3,9 mln. žmonių. Iš jų apie 3,3 mln. žmonių dirba sveikatos priežiūros ir socialinės rūpybos sektoriuje, 702 tūkst. švietimo sektoriuje ir 622 tūkst. meno, kultūros ir pramogų sektoriuje.

²⁴ ES investicijos. (2025). Palaikyti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą įsigyjant socialiniam verslui reikalingą įrangą, pradinius produktus, paslaugas, kuriant ir taikant rinkodaros priemones [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

²⁵ ES investicijos. (2025). Palaikyti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą įsigyjant socialiniam verslui reikalingą įrangą, pradinius produktus, paslaugas, kuriant ir taikant rinkodaros priemones [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

²⁶ Inovacijų agentūra. (2025).

²⁷ World Economic Forum. (2024). The State of Social Enterprise 2024: A review of global data 2013–2023. Schwab Foundation for Social Entrepreneurship [[nuoroda į dokumentą](#)].

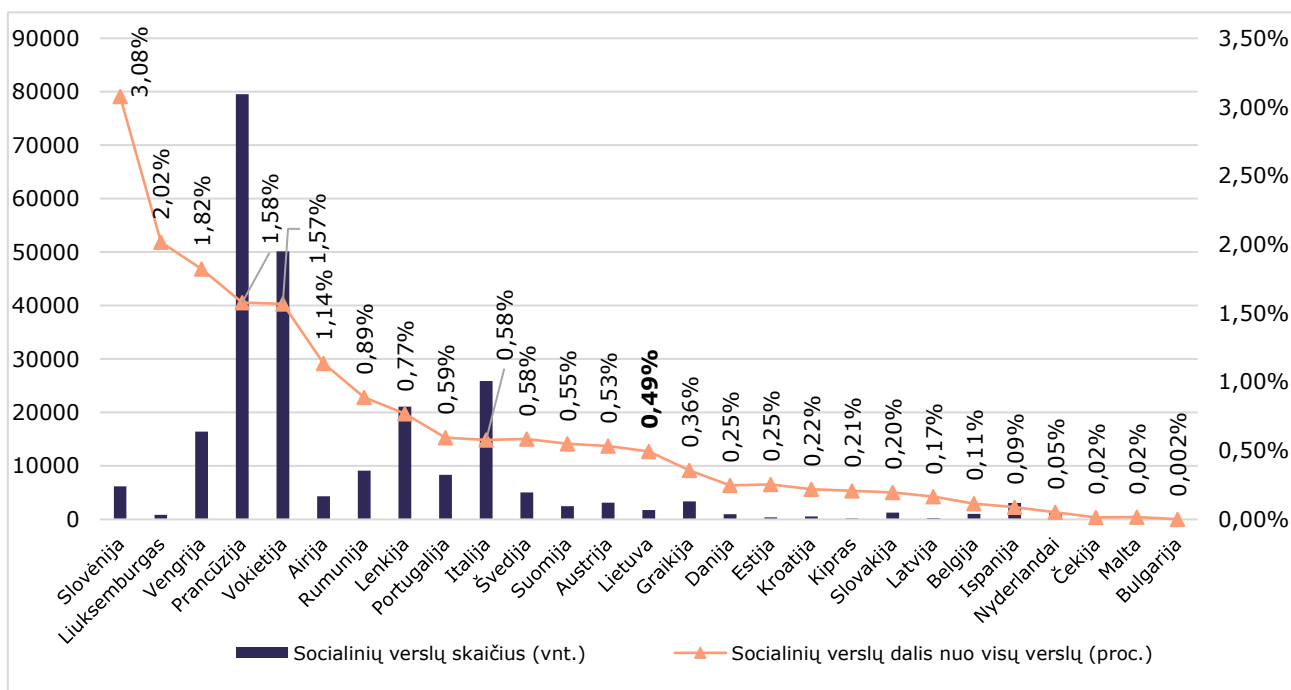
²⁸ Europos Komisija. (2025). Statistical report on the social economy in the EU: Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy [[nuoroda į dokumentą](#)].

Didelę dalį dirbančiųjų socialinio verslo įmonėse sudaro moterys – pavyzdžiui, Belgijoje ir Portugalijoje apie 70 proc., o Prancūzijoje, Lenkijoje ir Italijoje – atitinkamai 66 proc., 60 proc. ir 46 proc.²⁹

Remiantis preliminariais EK duomenimis, daugiausiai socialinių verslų veikia Prancūzijoje, Vokietijoje ir Italijoje, mažiausiai – Maltoje ir Bulgarijoje (**1 pav.**). **Atsižvelgiant į valstybės verslo sektoriaus dydį, didžiausias socialinių verslų dalis stebima Slovėnijoje, Liuksemburge ir Vengrijoje** (šių duomenų išsklotinė pristatoma **3 lentelėje** Priede Nr. 3). Lietuva šiame kontekste užima 14 vietą (iš 27 ES valstybių).

Socialiniai verslai **dažniausiai veikia asociacijos teisine forma** – šis tipas sudaro net 72 proc. visų socialinių verslų ES valstybėse narėse. Tuo tarpu stebint socialinio verslo įmonių dydžio variacijas – **didžioji dauguma (93 proc.) yra mikro įmonės** (turinčios 9 arba mažiau darbuotojų)³⁰. Vis dėlto, įvertinus tai, kad ES valstybėse narėse socialinio verslo apibrėžimas ir registracijos forma gali skirtis, **ši ES socialinio verslo statistika yra preliminari ir pristatoma tik iliustraciniais, palyginimo tikslais.**

1 pav. Apytikris socialinių verslų skaičius ES valstybėse narėse

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra“, remiantis Europos Komisija. (2025). Statistical report on the social economy in the EU: Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy [[nuoroda į dokumentą](#)] ir Eurostat [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

²⁹ Europos Komisija. (2025).

³⁰ Ten pat.

Socialinio verslo Lietuvoje duomenų analizė

Atsižvelgiant į tai, kad socialinio verslo ekosistema Lietuvoje dar tik formuojasi – tikslus socialinio verslo apibrėžimas ir socialinio statuso gavimo procedūra nustatyta tik 2024 m. spalio 9 d.³¹ (žr. I skyrių) – **tiksli Lietuvos socialinio verslo statistika taip pat yra ribota**. Vis dėlto, Europos socialinių įmonių stebėsenos (ESEM) 2023–2024 m.³² Lietuvos ataskaita atskleidžia keletą svarbių Lietuvos socialinio verslo sektoriaus tendencijų³³:

- **Vidutinis socialinio verslo įmonių individualių steigėjų amžius yra 37,2 m.**, o komandų steigėjų – 40,3 m.
- **Vidutinis socialinių verslų amžius yra 8,3 m.**, dauguma jų veikia 1–5 m. Apie trečdalis organizacijų nurodo esą ankstyvosiose arba plėtros stadijose, orientuodamosi į rinkos įsitvirtinimą, veiklos didinimą ir ryšių stiprinimą su suinteresuotosiomis šalimis. Tik nedaugelis respondentų nurodė veiklos stagnaciją ar nuosmukį.
- Panašiai kaip ir ES, net **80,5 proc.** Lietuvos socialinio verslo įmonių **darbuotojų sudaro moterys**.
- Daugiausia apklaustų įmonių turi **viešosios įstaigos (66,7 proc.)** ir **asociacijos (12,5 proc.)** statusą.
- Socialinio verslo įmonių veikla dažniausiai orientuota į **švietimą, sveikatos apsaugą ir socialinę pagalbą**.
- Vidutinės socialinio verslo įmonių **metinės pajamos yra apie 24 354 EUR**.
- Socialiniai verslai vidutiniškai užtikrina **finansinį saugumą 6,4 mėnesių laikotarpiui** ir dažniausiai prašo viešojo finansavimo kasdienėms išlaidoms padengti.
- Socialinis ir aplinkosauginis poveikis yra pagrindiniai strateginių sprendimų kriterijai: **socialinis poveikis laikomas itin svarbiu 70,8 proc. organizacijų, o aplinkosaugos – 54,2 proc.**

Tikslesni duomenys apie Lietuvoje veikiančius socialinio verslo subjektus pateikiami IA socialinio verslo [platformoje](#). Vis dėlto pažymėtina, kad ši informacija gali būti neišsami, nes šioje platformoje duomenys yra kaupiami remiantis savanoriška socialinių verslų registracija. Remiantis platformoje pateikta informacija, **2025 m. II ketvirčio pabaigoje³⁴ joje buvo užregistruota 300 socialinių verslų, iš kurių 66 turėjo oficialų socialinio verslo statusą**.

Socialinį verslo statusą turinčios įmonės veikia įvairiose (dažnai – keliose) srityse. Pastebima, kad **dažniausiai šių įmonių veikla yra susijusi su pagalba žmonėms su negalia, švietimu ir neformaliu ugdymu bei**

³¹ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. (2024) Dėl Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Dokumento Nr. 4-532). Teisės aktų registras [[nuoroda į dokumentą](#)].

³² Ataskaita buvo rengiama 2023 m. lapkričio – 2024 m. kovo mėn. laikotarpiu. Apklausti 48 socialinio verslo subjektai.

³³ Lithuanian Social Business Association. (2024).

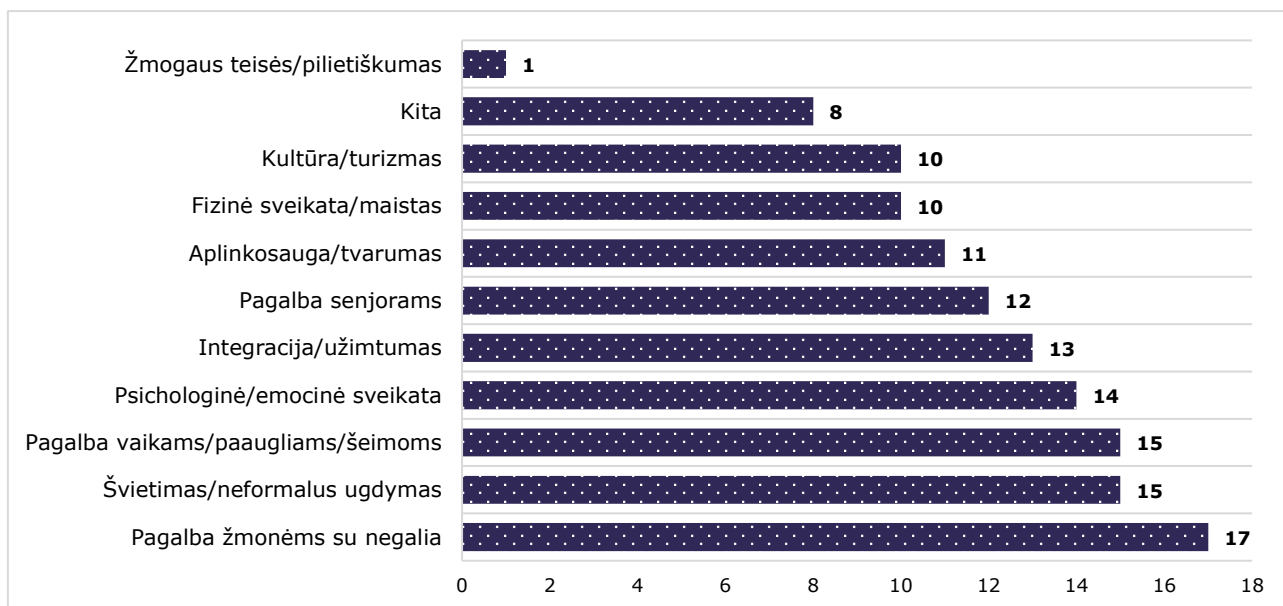
³⁴ Informacija apie socialinių verslų skaičių (įskaitant oficialiai turinčius socialinio verslo statusą) apima laikotarpį iki 2025 m. birželio 30 d. Pažymėtina, kad šis skaičius nuolat didėja.

pagalba vaikams, paaugliams ir šeimoms (2 pav. žemiau). Daugiausiai socialinio verslo statusą turinčių įmonių veikia Molėtų rajone (5), Klaipėdos mieste arba rajone (4), Zarasų rajone (4) ir Ukmergės rajone (4). Pažymėtina, kad 9 įmonės (iš 66) veikia visos Lietuvos teritorijoje ir 3 įmonės savo veiklą vykdo tik internetu³⁵.

Remiantis portale „Rekvizitai“ pateikta informacija apie socialinio verslo statusą turinčias organizacijas (duomenys prieinami apie 34 iš 66 organizacijų), vidutinis darbuotojų skaičius jose siekia 7,6. **Dauguma šių organizacijų (76 proc., arba 26 įmonės) priskiriamos labai mažoms įmonėms, turinčioms nuo 1 iki 9 darbuotojų.** Mažos įmonės (10–49 darbuotojai) sudaro likusius 24 proc. (8 įmonės). Tarp jų nebuvo nustatyta nei vidutinių, nei didelių socialinio verslo įmonių pagal darbuotojų skaičių (3 pav.).

Analizuojant „Rekvizitai“ pateiktus įmonių metinių pajamų duomenis (prieinami apie 44 iš 66 organizacijų), **socialinio verslo subjektų metinių (2024 m.) pajamų vidurkis siekia apie 142 tūkst. EUR.** Daugiausia jų (14 organizacijų, arba 32 proc.) per metus uždirba nuo 10 000 iki 49 999 EUR, dar 9 organizacijos (20 proc.) – nuo 50 000 iki 199 999 EUR (4 pav.). Verta pažymėti, kad pagal metines pajamas visos šios organizacijos priskiriamos labai mažoms įmonėms, nes jų metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR.

2 pav. Socialinį verslo statusą turinčių organizacijų veiklos sritys

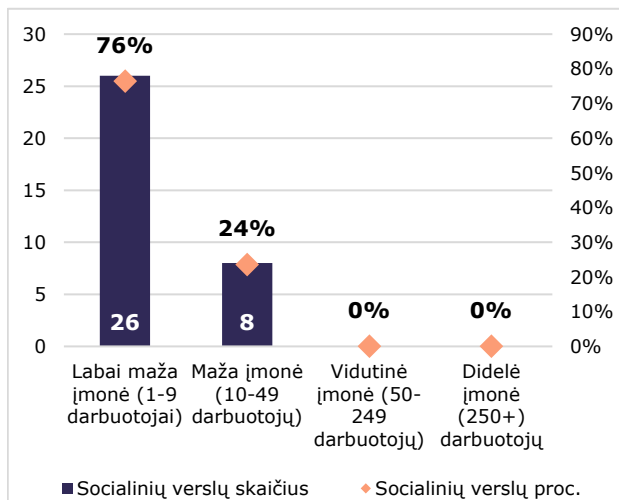

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“.

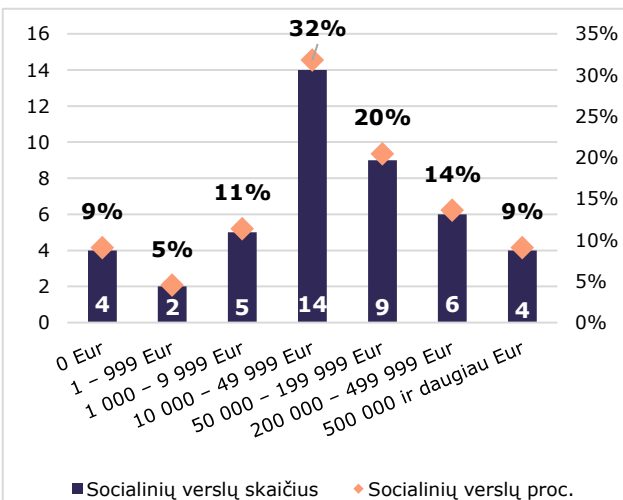
Pastaba: socialinio verslo statusą turinčios įmonės dažnai dirba daugiau negu vienoje srityje.

³⁵ Inovacijų agentūra (2025). Socialiniai verslai ([nuoroda į internetinį puslapį](#)).

3 pav. Socialinio verslo statusą turinčių organizacijų pasiskirstymas pagal darbuotojų skaičių (2024)

4 pav. Socialinio verslo statusą turinčių organizacijų pasiskirstymas pagal metines pajamas (2024)

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“, remiantis socialinio verslo [platformoje](#) ir „Rekvizitai“ [platformoje](#) pateikta informacija.

III. Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo vertinimas

Šiame skyriuje pateikiamas Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo vertinimas: išryškunami galiojančio reglamentavimo privalumai ir iššūkiai. Vertinimo įžvalgos remiasi socialinio verslo atstovų apklausos duomenimis bei interviu su politiką įgyvendinančių institucijų bei socialinio verslo atstovais rezultatais.

Atsižvelgiant į tai, kad socialinio verslo ekosistema Lietuvoje dar tik formuojasi – tikslus socialinio verslo apibrėžimas ir socialinio statuso gavimo procedūra nustatyta tik 2024 m. spalio 9 d. (žr. I skyrių), visapusiškas reglamentavimo poveikio vertinimas nėra įmanomas (poveikio vertinimui būtinas 3–5 metų laikotarpis nuo reglamentavimo įsigaliojimo). Todėl šiame skyriuje pateikiami vertinimai grindžiami ankstyva reglamentavimo įgyvendinimo patirtimi bei suinteresuotųjų šalių įžvalgomis.

Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo privalumai

Esamas Lietuvos socialinio verslo reglamentavimas³⁶ žymi svarbų pirmąjį žingsnį socialinio verslo ekosistemos plėtroje – oficialiai apibrėžia socialiniams verslams taikomus kriterijus ir reikalavimus. Interviu su politiką įgyvendinančių institucijų atstovais atskleidė, kad iki šio reglamentavimo įvairios institucijos socialinį verslą interpretuodavo skirtingai, todėl kildavo teisinių neaiškumų ir subjektyvumo rizika. Lietuvos socialinio verslo atstovų apklausos³⁷

³⁶ Socialinį verslą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos (LR) smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) plėtros [įstatymas](#) bei Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 patvirtintas Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos [aprašas](#).

³⁷ Socialinio verslo subjektų apklausa buvo vykdoma VšĮ „Inovacijų agentūros“ nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai). Apklausoje dalyvavo 22 socialinio verslo atstovai. Išsamūs apklausos rezultatai pristatomi Priede Nr. 2.

rezultatai rodo, kad 45 proc. šį reglamentavimą vertina teigiamai / labiau teigiamai negu neigiamai (32 proc. apklaustųjų nėra susipažinę su šiuo reglamentavimu ir tik 10 proc. jį vertina neigiamai) (**20 pav.** Priede Nr. 2). Apklausos rezultatai taip pat atskleidė, kad patvirtintas Aprašas (**21 pav.** Priede Nr. 2):

- aiškiai apibrėžia socialinio verslo sąvoką ir socialinio verslo statuso gavimo tvarką (80 proc. apklaustųjų sutinka / labiau sutinka negu nesutinka su šiuo teiginiu);
- yra suprantamas ir nereikalauja papildomo teisinio ar ekspertinio išaiškinimo (67 proc. apklaustųjų sutinka / labiau sutinka negu nesutinka su šiuo teiginiu).

Be to, šis reglamentavimas **suteikė galimybę socialiniams verslams oficialiai įgyti socialinio verslo statusą**, gauti pripažinimą ir didesnę matomumą. Lietuvos socialinio verslo atstovų apklausos rezultatai rodo, kad (**21 pav.** Priede Nr. 2):

- socialinio verslo statusas padeda aiškiau pristatyti įmonės socialinę misiją (73 proc. apklaustųjų sutinka / labiau sutinka negu nesutinka);
- socialinio verslo statuso suteikimo procesas nėra perteklinis ar per daug biurokратиškas (67 proc. apklaustųjų sutinka / labiau sutinka negu nesutinka).

Socialinio verslo reglamentavimas taip pat prisidėjo prie sklandesnio ir skaidresnio socialiniams verslams skirtų finansavimo priemonių (pavyzdžiui, LEADER programa, VVG kvietimai ir kt.) įgyvendinimo. Interviu su šias priemones įgyvendinančių institucijų atstovais (VRM ir ŽŪM) atskleidė, kad apibrėžti socialinio verslo kriterijai ir reikalavimai užtikrino vieningą finansavimo priemonių pareiškėjų vertinimo mechanizmą, sumažindami interpretacijų laisvę ir su tuo susijusias rizikas. Apklausos rezultatai rodo, kad 60 proc. apklaustųjų socialinio verslo atstovų sutinka / labiau sutinka negu nesutinka su teiginiu „Statusas sudaro galimybes gauti tikslią paramą ar finansavimą“ (**21 pav.** Priede Nr. 2). Reglamentavimas taip pat leido sumažinti administracinę krūvį – finansines priemones įgyvendinančios institucijos (ŽŪM ir VRM) nebeturi kiekvieną kartą išsamiai vertinti pareiškėjų atitiktį socialinio verslo kriterijams (tai pavesta centralizuotai atlikti IA) ar derinti vertinimo principų su kitomis įstaigomis. Tai sudarė galimybę automatizuoti dalį procesų (pavyzdžiui, pareiškėjo atitikties socialinio verslo kriterijams vertinimą) ir daugiau dėmesio skirti realaus poveikio bei rezultatų analizei.

Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo iššūkiai

Politiką įgyvendinančių institucijų ir socialinio verslo subjektų atstovai pripažįsta, kad, nors reglamentavimas suteikė didesnę socialinio verslo apibrėžtumą, jo **įgyvendinimo mechanizmai (socialinio verslo statuso apibrėžimas ir įgijimo procesas) bei rezultatai kelia iššūkių.** Šie iššūkiai pristatomi toliau:

- 1. Galiojanti socialinio verslo statuso suteikimo tvarka neužtikrina, kad šis statusas būtų suteikiamas tik tiems verslo subjektams, kurie vykdo realią socialinę veiklą ir visapusiškai atitinka nustatytus kriterijus.** Tik kiek daugiau nei pusė (53 proc.) apklaustų socialinio verslo atstovų pritaria, kad esamas reglamentavimas padeda atskirti tikruosius socialinius verslus nuo komercinių, imituojančių socialinę veiklą (**21 pav.** Priede Nr. 2), o interviu metu išryškėjo ir nepasitikėjimas statuso suteikimo procesu – pastebima, kad socialinių verslų [saraše](#) atsiranda subjektų, kurių veikla neatitinka socialinio verslo principų.

Remiantis interviu su politiką įgyvendinančių institucijų atstovais, šią situaciją sąlygoja tai, kad socialinio verslo subjektų vertinimo procese trūksta patikimų mechanizmų, leidžiančių įsitikinti, kad pareiškėjai atitinka socialinio verslo kriterijus. Pagal SVV įstatymą ir Aprašą socialinio verslo statusą gali gauti tik socialinę misiją vykdantys SVV subjektai (smulkios ir vidutinės įmonės), kurie daugiau kaip 50 proc. pelno (jeigu jo yra) naudoja socialiniam ir (arba) aplinkosauginiam poveikiui kurti. Siekiantieji socialinio verslo statuso turi pateikti IA duomenis apie pajamas (iš ekonominės veiklos), pelno paskirstymą socialiniam arba aplinkosauginiam poveikiui, veiklos sritį ir visuomenei naudingus tikslus, tuo tarpu informacija apie darbuotojų skaičių ar susietumą su kitomis (skėtinėmis arba atžalinėmis) organizacijomis nėra reikalaujama. Pabrėžiama, kad pateikiamų duomenų tikslumas ir išsamumas priklauso nuo pačių pareiškėjų, o galimybė patikrinti šių duomenų tikslumą (ypač dėl socialinio verslo subjektų pelno ir reinvestavimo į socialinį poveikį) reglamentavime nėra numatyta ir užtikrinta.

Pažymėtina, kad Apraše numatyti atskaitomybės mechanizmai, skirti socialinio verslo statuso (ne)pratęsimui po metų, taip pat nesprendžia šio iššūkio, nes teikiamos metinės veiklos ataskaitos yra laisvos formos, o pateikiamų duomenų tikslumas ir išsamumas priklauso nuo pačių socialinio verslo subjektų. Dėl šios priežasties socialiniams verslams skirtas finansavimo priemonės administruojančios institucijos (pavyzdžiui, Nacionalinė mokėjimo agentūra (NMA) prie ŽŪM) pakartotinai tikrina subjekto (pavyzdžiui, jo dydžio, pelno ir reinvestavimo) atitikimą socialinio verslo kriterijams, sprendžiant dėl jo tinkamumo dalyvauti finansavimo priemonės kvietime.

Šiuo atveju papildomi duomenų ir vertinimo patikimumo užtikrinimo mechanizmai galėtų padėti užtikrinti patikimesnę ir objektyvesnę socialinio verslo subjektų atranką, sumažinti fiktyvių socialinių verslų riziką ir administracinę naštą, atsirandančią dėl pakartotinio subjektų tikrinimo.

- 2. Esamas socialinio verslo subjektų veiklos (poveikio) vertinimo mechanizmas, grindžiamas laisvos formos metinėmis veiklos ataskaitomis, stokoja aiškumo ir objektyvumo.** Pavyzdžiui, tik 40 proc. apklaustų socialinio verslo atstovų yra linkę sutikti su teiginiu, kad socialinio poveikio įrodymo reikalavimai yra aiškūs ir pamatuojami. Apklausti socialinio verslo atstovai taip pat nurodo, kad trūksta aiškesnio reglamentavimo dėl

socialinio verslo poveikio rodiklių matavimo, jaučiamas poreikis gauti daugiau nuoseklos pagalbos planuojant ir matuojant poveikį bei rengiant ataskaitas.

Politiką įgyvendinančių institucijų atstovai pažymi, kad esamas socialinio verslo subjektų veiklos vertinimo mechanizmas nėra pakankamai objektyvus, nes metinės veiklos ataskaitos pateikiamos laisva forma (priešingai nei Latvijoje ir Lenkijoje – žr. [IV](#) skyrių), o jų išsamumas ir tikslumas priklauso nuo pačių pareiškėjų. Todėl socialinio verslo statuso netekimas praktiškai neįmanomas net ir esant prastiems (socialinio poveikio neatitinkantiems) veiklos rezultatams.

Aiškesnis ir objektyvesnis socialinio verslo subjektų veiklos (poveikio) vertinimo mechanizmas galėtų užtikrinti sklandesnį ir patikimesnį vertinimo procesą.

- 3. Didžioji dalis socialinio verslo statusą turinčių subjektų Lietuvoje yra labai mažos įmonės, galinčios sukurti palyginti gana ribotą socialinį poveikį.** Konkrečiau, pagal darbuotojų skaičių dauguma (apie 76 proc.) Lietuvos socialinių verslų yra priskiriami labai mažoms įmonėms – jose dirba nuo 1 iki 9 darbuotojų. Pagal metines pajamas visi socialinio verslo statusą turintys verslai laikomi labai mažomis įmonėmis – jų metinių pajamų vidurkis siekia apie 142 tūkst. EUR (žr. [II](#) skyrių)³⁸.

Remiantis interviu išvalgomis, labai mažų įmonių veikla gali kurti gana ribotą socialinį poveikį, lyginant su didesnėmis įmonėmis. Taip pat, labai mažoms įmonėms yra sudėtingiau užtikrinti finansinį (todėl ir vykdomos veiklos) tvarumą³⁹.

Interviu dalyviai pastebi, kad esamas reglamentavimas riboja tokių įmonių (ir pačios socialinio verslo ekosistemos) augimą, nes nesuteikia galimybės socialinio verslo statusą įgyti didelėms (taip pat ir skėtinėms) organizacijoms, nepriklausomai nuo jų vykdomos veiklos ir kuriamo socialinio poveikio. Lankstesni socialinio verslo subjekto dydžio kriterijai galėtų potencialiai užtikrinti spartesnę socialinio verslo ekosistemos plėtrą Lietuvoje.

- 4. Nors individualią veiklą vykdančios subjektai gali įgyti (ir įgyja) socialinio verslo statusą, Aprašas to aiškiai neapibrėžia.** Konkrečiau, Apraše nurodoma, kad socialinio verslo statuso siekiantys subjektai privalo pateikti IA bendrąją informaciją apie SVV subjektą, įskaitant juridinio asmens pavadinimą, kodą, teisinę formą, kontaktinę informaciją veiklos vietai, įsteigimo datą ir veiklos sritį. Galiojančiame Apraše nėra numatyta, kad socialinio verslo statuso siekiantys subjektai galėtų pateikti individualios veiklos pažymos kodą kaip įrodymą apie oficialiai vykdomą veiklą. Todėl, tokią veiklos formą pasirinkę asmenys teoriškai (*de jure*) neturi galimybės gauti šio statuso.

³⁸ Remiantis Socialinio verslo platformos ir „Rekvizitai“ pateikiama informacija.

³⁹ Lithuanian Social Business Association. (2024).

Aiškiau apibrėžti reikalavimai socialinio verslo statuso siekiantiems subjektams galėtų užtikrinti sklandesnę paraiškos pildymo procesą.

- 5. Socialinio verslo statusą turinčių įmonių skaičius Lietuvoje yra gana nedidelis – 2025 m. II ketvirčio pabaigoje socialinio verslo platformoje buvo registruotos tik 66 tokios įmonės.** Šią situaciją gali sąlygoti tiek nepakankamas informuotumas apie socialinio verslo statuso suteikimo galimybes, tiek motyvacijos (paskatų) stoka siekti šio statuso.

Pavyzdžiui, remiantis atliktos socialinio verslo atstovų apklausos duomenimis, beveik trečdalis (32 proc.) apklaustųjų nurodė, kad nėra susipažinę su socialinio verslo statuso suteikimo procedūra (**12 pav.** Priede Nr. 2). Taip pat, remiantis interviu su socialinio verslo atstovais išvalgomis, nėra iki galo aiškūs socialinio verslo statuso privalumai. Pavyzdžiui, 29 proc. apklaustųjų nurodė, kad nėra informuoti apie finansavimo priemones, skirtas socialiniams verslams (**19 pav.** Priede Nr. 2).

- 6. Socialinio verslo subjektų paraiškų vertinimo procesas stokoja efektyvumo dėl neribojamo paraiškų tikslinimo proceso.** Aprašas nurodo, kad gautas socialinio verslo statuso prašymo paraiškas IA privalo išnagrinėti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų. Per šį laikotarpį IA privalo priimti sprendimą ir informuoti SVV subjektą apie socialinio verslo statuso (ne)suteikimą arba pateikti SVV subjektui prašymą patikslinti paraišką. Paraiškai patikslinti yra numatytas 20 darbo dienų laikotarpis, po kurio seka papildomas 20 darbo dienų laikotarpis paraiškos svarstymui, sprendimų priėmimui arba pakartotinam patikslinimo prašymui.

Kadangi Apraše nėra numatyti apribojimai, kiek kartų paraiška gali būti tikslinama, paraiškų vertinimo procesas gali užsitęsti iki kelių mėnesių (ypač tais atvejais, kai pareiškėjai į tokį tikslinimą žiūri atmetinai).

Konkretesni reglamentuoti nurodymai dėl paraiškos tikslinimo (pavyzdžiui, apibrėžtas maksimalus leidžiamas paraiškos tikslinimų skaičius) potencialiai galėtų užtikrinti efektyvesnę vertinimo procesą.

IV. Kaimyninių valstybių patirtys

Šiame skyriuje trumpai apžvelgiamos politiškai, kultūriškai ir ekonomiškai į Lietuvą panašių kaimyninių valstybių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) socialinio verslo reglamentavimo patirtys, siekiant atlikti lyginamąją analizę ir nustatyti valstybių panašumus bei skirtumus socialinio verslo reglamentavimo, kriterijų ir naudų, vertinimo mechanizmo ir statistikos atžvilgiu.

Latvija

Latvijoje socialinis verslas yra reglamentuojamas 2018 m. balandžio 1 d. įsigaliojusi Socialinio verslo įstatymu, kurio tikslas – gerinti visuomenės gyvenimo kokybę ir skatinti socialiai pažeidžiamų grupių įdarbinimą. Įstatymas

numato aiškias taisykles, kaip socialiniai verslai veikia, kokias sąlygas turi atitikti ir kokią paramą gali gauti⁴⁰.

Pagal įstatymą, **socialinio verslo subjektas yra ribotos atsakomybės bendrovė, kuri, gavusi socialinės verslo statusą, vykdo veiklą, kuriančią reikšmingą teigiamą poveikį visuomenei.** Tai gali būti paslaugų teikimas sveikatos priežiūros, švietimo ar socialinės rūpybos srityse, specializuotų prekių gamyba, aplinkos apsauga, kultūrinės įvairovės užtikrinimas ir kt.⁴¹

Socialinio verslo statusą suteikia Latvijos Socialinės apsaugos ministerija, kuri taip pat gali jį atšaukti, jei įmonė nebeatitinka keliamų reikalavimų. Socialinio verslo statuso suteikimo **kriterijai**⁴²:

- įmonė neturi reikšmingų skolų valstybei;
- nėra likviduojama ar nemoki;
- laikosi darbo santykių, darbo saugos ir kitų teisės aktų;
- jos įstatuose numatyti socialiniai tikslai;
- pelnas yra reinvestuojamas socialiniams tikslams, o ne paskirstomas dividendais;
- joje dirba samdomi darbuotojai;
- įmonės valdymo ar konsultacinėse struktūrose dalyvauja tikslinės grupės atstovai ar ekspertai.

Socialinio verslo statuso suteikimo procesas Latvijoje prasideda nuo įmonės prašymo pateikimo Socialinės apsaugos ministerijai. Kartu su prašymu pateikiami ir reikalingi dokumentai (pavyzdžiui, įstatai, veiklos planai ir įrodymai, kad jos veikla atitinka socialinio verslo kriterijus). Ministerija perduoda prašymą vertinti Socialinio verslo komisijai, kuri tikrina, ar įmonė atitinka nustatytus kriterijus, gali paprašyti papildomos informacijos. Patvirtinus prašymą (vertinimo trukmė – 30 dienų), statusas suteikiamas ir įmonė įrašoma į socialinio verslo įmonių registrą, įgyjant teisę į valstybės paramą ir įsipareigojimą teikti metines ataskaitas⁴³.

Kiekvienas socialinio verslo subjektas privalo kasmet (iki gegužės 1 d.) pateikti veiklos ataskaitą Socialinės apsaugos ministerijai, kuri vertina įmonių veiklą pagal nustatytus rodiklius ir sprendžia dėl socialinio verslo statuso (ne)pratęsimo⁴⁴. Metinę veiklos ataskaitą Latvijos socialiniai verslai pateikia *Microsoft Excel* dokumento formatu. Ataskaitoje pateikiama bendroji informacija apie įmonę, duomenys apie socialinių tikslų įgyvendinimą (įskaitant tikslinių grupių užimtumą, socialinės naudos kūrimą ir kitas visuomenei svarbias veiklas), finansinius rodiklius (įskaitant grynąjį apyvartinį kapitalą, jo augimą, pelną (įskaitant jo panaudojimą socialiniams tikslams)), neapmokestinamas išlaidas (skirtas darbuotojų ir tikslinių grupių integracijai bei socialinio verslo tikslų siekimui), nuostolius) bei įmonės planus ateinančioms

⁴⁰ Saeima of the Republic of Latvia. (2017). *Social Enterprise Law* (No. 2017/212.1) [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁴¹ Saeima of the Republic of Latvia. (2017).

⁴² Ten pat.

⁴³ Lex Mundi (n.d.). *Social Enterprise Law Surveys* [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁴⁴ Ten pat.

metams. Socialiniai verslai taip pat privalo pateikti ir užpildytus ataskaitos priedus (taip pat *Microsoft Excel* dokumento formatu), kuriuose pateikia informaciją apie tikslinių grupių darbuotojus⁴⁵.

Socialiniai verslai Latvijoje turi galimybę pasinaudoti įvairiomis paramos priemonėmis, tarp jų⁴⁶:

- mokestinėmis lengvatomis (pavyzdžiui, tam tikros išlaidos neapmokestinamos pelno mokesčiu);
- galimybė gauti savivaldybių nekilnojamojo turto mokesčio lengvatas;
- nemokamu valstybės ar savivaldybių turto perdavimu naudotis įmonės veiklai;
- savanorių įtraukimu į veiklą (išskyrus įmonės valdymą ir apskaitą).

Taip pat, socialiniai verslai Latvijoje gali pasinaudoti finansavimo priemonėmis, tokiomis kaip:

- **ALTUM socialinio verslo parama:** Latvijos plėtros finansų institucija ALTUM teikia subsidijas iki 200 000 EUR socialinėms įmonėms, kurios atitinka Socialinio verslo įstatymo reikalavimus⁴⁷.
- **Latvijos socialinio verslo fondas** – finansuoja socialinių verslų plėtrą per įvairias subsidijų programas, skirtas socialinės veiklos skatinimui ir tvarumui.
- **Europos socialinis fondas (ESF+)** – per Latvijos nacionalines programas ESF+ skiria lėšas socialinio verslo darbo vietų kūrimui, darbuotojų įgūdžių kėlimui ir socialinės integracijos projektams⁴⁸.
- **Norvegijos finansinis mechanizmas** – remia socialinių verslų inovacijas ir technologijų kūrimą, ypač susijusias su socialine gerove ir įtraukimu, suteikdamas subsidijas iki 130 000 EUR⁴⁹.

Nuo 2016 iki 2023 m. Latvijos valstybė investavo beveik 17 mln. EUR į socialinio verslo plėtrą, iš jų per finansų instituciją ALTUM buvo pasirašytos 206 dotacijų sutartys, kurių bendra vertė siekė 12,6 mln. EUR. Vidutinė vienai įmonei skirta dotacija sudarė apie 62 tūkst. EUR⁵⁰.

Remiantis 2023 m. duomenimis, Latvijoje nuo 2018 m. įsigaliojusio Socialinio verslo įstatymo socialinio verslo statusą gavo 270 įmonių (iš jų, 203 įmonės yra aktyvios). Dauguma šių įmonių – 49 proc. – veikė Rygoje, 22 proc. – Baltijos jūros regione, o likusios buvo pasiskirsčiusios Kuržemėje (10 proc.), Žiemgalėje (9 proc.), Vidžemėje (6 proc.) ir Latgaloje (4 proc.)⁵¹. Remiantis 2025 m. Latvijos ESEM ataskaita (grįžta atlikta socialinio verslo

⁴⁵ Ministry of Welfare Republic of Latvia. (2024). Sociālo uzņēmumu darbības pārskati [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁴⁶ Ten pat.

⁴⁷ Altum. (n.d.). About the Social Entrepreneurship Programme [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁴⁸ European Social Fund Plus. (n.d.). How to access funding from the ESF+ [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁴⁹ EEA Norway grants. (n.d.) Grants available for developing welfare technologies with support up to 130 000 EUR [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁵⁰ Social Enterprise Association of Latvia. (2023). *More than 200 social enterprises created in Latvia in five years* [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁵¹ Social Enterprise Association of Latvia. (2023)

subjektų apklausa – 53 respondentai)⁵², pagal darbuotojų skaičių, 77,4 proc. socialinių verslų Latvijoje yra smulkios (1-9 darbuotojai) ir 11,3 proc. mažos (10-49 darbuotojai) įmonės, tuo tarpu vidutinių (50-249 darbuotojų) ir didelių socialinių verslų (250-499 darbuotojai) Latvijoje nėra. Pažymėtina, kad apklausos rezultatai taip pats atspindi, kad Latvijoje 1,9 proc. socialinių verslų turi daugiau nei 500 darbuotojų, o 9,4 proc. neturi nuolatinį darbuotojų arba šios informacijos apklausoje neatskleidė⁵³.

Latvijos socialinio verslo veiklos srityse išsiskyrė socialiai pažeidžiamų grupių įdarbinimas (22 proc.), švietimas (21 proc.), sportas, sveikatos stiprinimas ir medicina (19 proc.). Kitos sritys apėmė pilietinės visuomenės stiprinimą bei kultūrinės įvairovės skatinimą (12 proc.), pagalbą socialinės atskirties riziką patiriančioms grupėms (10 proc.), socialinių paslaugų teikimą (6 proc.) bei aplinkosaugą (3 proc.). Nors oficialiai registruotų socialinių verslų skaičius viršijo du šimtus, realus socialinio poveikio siekiančių verslų skaičius tikėtina yra dar didesnis, nes dalis jų nesiekia statuso dėl informacijos trūkumo ar kitų priežasčių⁵⁴.

Estija

Estijoje socialinis verslas nėra reglamentuojamas specialiu įstatymu – socialiniai verslai veikia pagal bendrą civilinę ir ne pelno siekiančių organizacijų teisę. Dažniausiai jie įregistruojami kaip ribotos atsakomybės bendrovės, ne pelno siekiančios organizacijos arba kooperatyvai, o jų veikla grindžiama socialinio poveikio ir verslo modelio tvarumo principais. Socialinio verslo sampratą apibrėžia 2012 m. įkurta „Social Enterprise Estonia“ (EEE), kuri atlieka svarbų vaidmenį atstovaujant socialinį verslą, teikiant konsultacijas, mentorystės paslaugas, organizuojant renginius, plėtojant veiklos kriterijus ir padedant plėtoti socialinį verslą šalyje⁵⁵. Pažymėtina, kad EEE taiko narystės mokestį, kuris priklauso nuo metinės įmonės apyvartos (nuo 50 iki 175 EUR per metus)⁵⁶.

EEE apibrėžia socialinio verslo subjektus kaip verslo organizacijas, kurių pagrindinė misija yra kurti teigiamą socialinį poveikį. Socialiniai verslai vykdo ekonominę veiklą – nuolatinį prekių ar paslaugų teikimą už atlygį – siekdami prisidėti prie žmonių gerovės didinimo ir natūralios bei gyvosios aplinkos išsaugojimo⁵⁷.

Estijos socialinius verslus charakterizuoja šie bruožai⁵⁸:

- Pagrindinis tikslas – daryti teigiamą poveikį žmonių pragyvenimo lygiui, gerovei arba aplinkai.

⁵² Euclid Knowledge Centre. (2025). *Latvian Social Enterprise Monitor 2023–2024*. [[nuoroda į dokumentą](#)]

⁵³ Pažymėtina, kad ši statistika remiasi atlikta socialinio verslo subjektų apklausa (53 respondentai). Tikslī statistika apie socialinio verslo subjektų dydį viešai neskelbiama.

⁵⁴ Social Enterprise Association of Latvia. (2023)

⁵⁵ Social Enterprise Estonia. (n.d.) Social entrepreneurship [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁵⁶ Social Enterprises Estonia. (n.d.).

⁵⁷ Ten pat.

⁵⁸ Ten pat.

- Matuojamas daromas poveikis.
- Tvarus ekonominis modelis.
- 50,1+ proc. pelno reinvestuojama pagrindiniam tikslui pasiekti
- Įmonė teikia prekes ar paslaugas už tam tikrą mokestį.

Kadangi socialinio verslo teisinis statusas nėra oficialiai reglamentuotas, **parama socialiniams verslams teikiama per bendrąsias inovacijų, verslumo ir nevyriausybinių sektoriaus programas**⁵⁹:

- Viešojo finansavimo šaltiniai – Nacionalinis pilietinės visuomenės fondas (NFCS), Enterprise Estonia, Estijos Užimtumo fondas.
- Tarptautinės programos – LEADER, ESF, Erasmus+, Horizon, Interreg.
- Privatus finansavimas – Good Deed Foundation, Estonian Business Angels Network, Hooandja platforma ir kt.
- Inkubacinės programos – NULA, Accelerate Estonia, Tehnopol Startup Incubator, STARTER programos ir kt.

Papildomai, nepaisant formalaus socialinio verslo statuso nebuvimo, Estijoje socialiniai verslai gali naudotis mokesstinėmis lengvatomis.

Konkrečiai, socialiniai verslai, veikiantys kaip ne pelno siekiančios organizacijos ir įrašytos į valstybės patvirtintą ne pelno siekiančių organizacijų sąrašą, yra atleistos nuo pelno mokesčio pagal Estijos pelno mokesčio įstatymo 11 straipsnio nuostatas⁶⁰.

Remiantis 2025 m. duomenimis, Estijoje veikia apie 250 socialinių verslų, kuriuose dirba maždaug 3846 darbuotojai⁶¹. Daugiausia jų veikia Taline ir Tartu, atspindėdamos didžiausią paklausą urbanizuotose vietovėse. 2023 m. atliktas tyrimas parodė, kad Estijos socialiniai verslai dažniausiai veikia sveikatos apsaugos, socialinės rūpybos (37,3 proc.), švietimo (27,5 proc.) ir kūrybinių industrijų (15,7 proc.) srityse⁶². Pagal darbuotojų skaičių, 38 proc. socialinių verslų Estijoje yra smulkios (1-9 darbuotojai), 19 proc. mažos (10-49 darbuotojai), 6 proc. vidutinės (50-249 darbuotojai) ir 1 proc. didelės (250 darbuotojų ir daugiau) įmonės. Remiantis Estijos socialinio verslo duomenų baze, 10 proc. socialinių verslų neturi nė vieno darbuotojo, o apie 25 proc. atvejų informacija apie darbuotojų skaičių nėra pateikta⁶³.

Lenkija

Lenkijoje socialinis verslas reglamentuojamas 2022 m. spalio 30 d. įsigaliojusi Socialinės ekonomikos įstatymu, kurio tikslas – skatinti socialinę integraciją, didinti socialiai pažeidžiamų grupių užimtumą bei stiprinti bendruomenių socialinę atsakomybę. Įstatymas nustato socialinio verslo sąvoką,

⁵⁹ Kangro, K., & Lepik, K.-L. (2023). An ecosystem for social innovation in Estonia. Tallinn University [[nuoroda į dokumentą](#)].

⁶⁰ Income Tax Act. (1999). *Riigi Teataja* [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁶¹ Social Enterprise Estonia. (2025). Database [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁶² Kangro, K., & Lepik, K.-L. (2023).

⁶³ Social Enterprise Estonia. (2025). Database [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

veiklos principus, reikalavimus socialiniams verslams ir valstybės paramos mechanizmus⁶⁴.

Pagal šį įstatymą, **socialinis verslas yra socialinės ekonomikos subjektas, kuris vykdo mokamą, visuomenei naudingą veiklą, skirtą vietos bendruomenės plėtrai ir socialinės atskirties rizikos grupių integracijai.** Socialinio verslo subjekto veikla orientuota į socialinę ir profesinę reintegraciją bei socialinių paslaugų teikimą. Socialiniams verslams taikomi kriterijai⁶⁵:

- Dirba ne mažiau kaip 3 darbuotojai, kiekvienas bent pusė etato.
- Ne mažiau 30 proc. darbuotojų priklauso socialinės atskirties rizikos grupei ir dirba pagal darbo sutartį.
- Nėra kontroliuojama valstybės ar savivaldybės institucijų.
- Veikia konsultacinis organas su darbuotojų atstovais.
- Pelno paskirstymas darbuotojams ar akcininkams draudžiamas.
- Negalima teikti paskolų ar perleisti turto susijusiems asmenims.
- Privalomi individualūs reintegracijos planai socialinės atskirties grupėms.

Socialinio verslo statusas suteikiamas vaivadijos sprendimu pagal socialinės ekonomikos subjekto prašymą. Kartu su prašymu turi būti pateikti dokumentai, įrodantys, kad subjektas atitinka visus įstatyme nustatytus kriterijus, tokius kaip socialinis tikslas, veiklos pobūdis, darbuotojų skaičius ir kt. Įvertinusi pateiktus duomenis (vertinimo trukmė iki 30 d., sudėtingų paraiškų atveju – iki 60 d.), vaivadija priima sprendimą, o apie suteiktą statusą per 3 darbo dienas informuoja Socialinės apsaugos ministeriją, kuri įrašo įmonę į elektroninį socialinio verslo registrą⁶⁶.

Kiekvienas socialinio verslo subjektas Lenkijoje privalo kasmet, iki kovo 31 d., pateikti metinę veiklos ataskaitą vaivadijos institucijai, kurios teritorijoje registruota įmonė. Ataskaita pateikiama elektroniniu formatu, naudojant Socialinės apsaugos ministerijos nustatytą šabloną (*Microsoft Word* formatu). Ataskaitoje pateikiama bendroji informacija apie įmonę, įskaitant jos pavadinimą, teisinę formą, registracijos numerius (NIP, REGON, įrašą Nacionaliniame teismų registre), buveinės adresą ir kontaktinius duomenis. Taip pat, pateikiami duomenys apie įgyvendintas priemones, jų turinį (pavyzdžiui, mokymus, psichologinę pagalbą), dalyvių skaičių ir pasiektus rezultatus. Ataskaitoje taip pat išskiriami darbuotojų skaičiai pagal sutarties tipus, darbo laiką ir priklausymą tikslinėms socialinėms grupėms. Be to, pateikiama informacija apie naudojamąsi valstybės siūlomais paramos mechanizmais, įskaitant darbo užmokesčio subsidijas ir palūkanų kompensavimą⁶⁷.

Statusas gali būti prarastas, jei subjektas pažeidžia įstatyme nustatytas sąlygas ir per vaivadijos nustatytą terminą jų neištaiso. Taip pat statusas

⁶⁴ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. (2022). *Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej* (druk nr 2321) [[nuoroda į dokumentą](#)].

⁶⁵ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. (2022).

⁶⁶ Ten pat.

⁶⁷ Ministry of Family and Social Policy. (2022). *Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie rocznego sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego*. Dziennik Ustaw, poz. 2215 [[nuoroda į dokumentą](#)].

panaikinamas bankroto, likvidavimo atveju arba jei pati įmonė pateikia prašymą. Sprendimą dėl statuso praradimo priima vaivadija ir apie tai informuoja ministeriją. Tokia įmonė gali vėl siekti statuso tik po vienerių metų nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos⁶⁸.

Socialiniai verslai Lenkijoje gali pasinaudoti įvairiomis paramos priemonėmis, kurios apima finansinę, organizacinę ir institucinę pagalbą. Svarbiausios iš jų:

- Iki 24 mėnesių visiškai, o dar 12 mėnesių – 50 proc. apimtyje finansuojamos įmokos, susijusios su darbuotojais, kuriems gresia socialinė atskirtis, atlyginimu.
- Palūkanų subsidijos ir tam tikrų išlaidų kompensavimas – už paskolas, gautas pagal įstatymą dėl neįgaliųjų reabilitacijos ir įdarbinimo.
- Viešojo sektoriaus organizacijos gali numatyti, kad tam tikruose konkursuose gali dalyvauti tik socialiniai verslai.
- Pažymėjimas dėl atitikties viešųjų pirkimų reikalavimams, išduodamas vaivadijos sprendimu, supaprastina dalyvavimą viešuosiuose konkursuose.
- Socialinės ekonomikos paramos centrai teikia konsultacijas, reintegracijos planų rengimo pagalbą, finansavimą, viešųjų pirkimų paramą ir verslo stiprinimo paslaugas.

Papildomai, Lenkijos socialiniai verslai gali dalyvauti finansavimo priemonėse, pavyzdžiui:

- ES programa „Resilience and development“ 2022–2025: skyrė beveik 200 mln PLN, socialiniams verslams – iki 190 000 PLN kiekvienam projektui, kitoms įmonėms – iki 170 000 PLN, 2023 m. paskirstyta 100 mln PLN per pirmą kvietimą⁶⁹.
- Kompleksinės paramos paslaugos ir subsidijos iš Socialinės ekonomikos paramos centrų.
- Preferenciniai kreditai iš valstybinio vystymosi banko BGK per Nacionalinį socialinio verslumo fondą.
- Paskolos ir kiti finansavimo instrumentai per Socialinės ir ekonominės investicijų asociaciją, OIC Poland ir Lenkijos verslumo fondą, įskaitant paskolų garantijas ir mokymus⁷⁰.

Per pirmus 12 įstatymo galiojimo mėnesių beveik 800 socialinės ekonomikos subjektų buvo suteiktas socialinio verslo statusas⁷¹. Remiantis 2022 m. duomenimis, dauguma socialinių verslų yra smulkios (1-9 darbuotojų) (61,5 proc.) arba mažos (10-49 darbuotojų) (33,3 proc.) įmonės. Tuo tarpu vidutiniai socialiniai verslai (50-249 darbuotojų) sudaro 4,2 proc. ir

⁶⁸ Ten pat.

⁶⁹ Ministry of Family, Labour and Social Policy. (2023). *PLN 200 million to support social economy entities*. Gov.pl. [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁷⁰ European Commission. (n.d.). *Poland – Get support*. Social Economy Gateway [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

⁷¹ Ministry of Family, Labour and Social Policy. (2023). *PLN 200 million to support social economy entities*. Gov.pl. [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

dideli (250 darbuotojų ir daugiau) 1 proc. Pagrindinės socialinių verslų veiklos sritys yra apgyvendinimas ir maitinimas (28,1 proc.), sveikatos priežiūra ir socialinės paslaugos (21,9 proc.) bei švietimas (21,9 proc.). Pagrindinės tikslinės grupės – fizinę negalią turintys asmenys (37,5 proc.), ilgalaikiai bedarbiai (32,3 proc.) ir psichinės sveikatos sutrikimų turintys asmenys (28,1 proc.)⁷².

Lyginamoji analizė

Apibendrinant kaimyninių valstybių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) socialinio verslo reglamentavimo patirtį (**2 lentelė**) matoma, kad **Lietuva, Latvija ir Lenkija (priešingai nei Estija) turi galiojantį socialinio verslo reglamentavimą ir numato galimybę, atitinkant nustatytus kriterijus, įgyti oficialų socialinio verslo statusą**. Tuo tarpu Estijoje socialiniai verslai veikia pagal bendrą civilinę ir ne pelno siekiančių organizacijų teisę, todėl galimybė įgyti tokį statusą nėra numatyta.

Lietuvos socialinio verslo reglamentavimas yra grindžiamas panašiais principais, kaip ir kitose analizuotose valstybėse: reikalavimu deklaruoti socialinę misiją, reinvestuoti į socialinį poveikį, jį matuoti ir teikti metines veiklos ataskaitas. Lietuvoje, kaip ir kitose analizuotose valstybėse, socialinį verslo statusą turintys ir socialinį poveikį kuriantys verslai **gali dalyvauti socialiniams verslams skirtose finansavimo priemonėse.**

Pagrindiniai Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo išskirtinimai, lyginant su analizuotomis valstybėmis, yra stebimi šiais atvejais:

- Lietuva yra vienintelė iš analizuotų valstybių, kuri numato galimybę socialinio verslo statusą įgyti tik labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms (SVV subjektams).
- Lietuvą, priešingai nei analizuotos valstybės, netaiko reikalavimo socialiniams verslams turėti bent vieną ar kelis samdomus darbuotojus.
- Lietuva nenumato reikalavimo socialinio verslo siekiantiems pareiškėjams neturėti skolų, likvidumo ar nemokumo.
- Lietuva, priešingai nei analizuotos valstybės, nenumato socialiniams verslams taikomų mokestinių lengvatų.
- Lietuva taiko reikalavimą teikti laisvos formos metines veiklos ataskaitas. Tuo tarpu Latvijoje ir Lenkijoje socialiniai verslai teikia struktūruotas (rengiamas pagal patvirtintus dokumentų šablonus) metines veiklos ataskaitas.

Vertinant analizuotų šalių socialinio verslo sektoriaus struktūrą pagal įmonių dydį, pastebima, kad **Lietuvoje, Latvijoje ir Lenkijoje vyrauja labai mažos įmonės (turinčios 1–9 samdomus darbuotojus), kurios sudaro didžiąją dalį visų socialinio verslo subjektų**. Estijos atvejis išsiskiria – čia labai mažos įmonės sudaro tik 38 proc. sektoriaus. Estija ir Lenkija taip pat pasižymi didesne vidutinių įmonių (50–249 darbuotojai) dalimi – atitinkamai 6 proc. ir 4,2 proc.

⁷² Euclid Network. (2022). Ecosystem mapping : Country factsheet Poland [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje taip pat veikia ir didelės socialinio verslo įmonės (250 ir daugiau darbuotojų), tačiau sudaro mažą sektoriaus dalį (1-1,9 proc.).

2 lentelė: Lietuvos ir kaimyninių valstybių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) socialinio verslo reglamentavimo ir ekosistemos lyginamoji analizė

	Lietuva	Latvija	Estija	Lenkija
Reglamentavimas				
Galiojantis socialinio verslo reglamentavimas	✓	✓		✓
Suteikiamas oficialus socialinio verslo subjekto statusas	✓	✓		✓
Socialinio verslo reglamentavimo įsigaliojimo metai	2024	2018	-	2022
Socialiniams verslams taikomi kriterijai ir reikalavimai				
Tik labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės	✓			
Deklaruota socialinė misija	✓	✓	✓	✓
Reinvestavimas (daugiau kaip 50 proc.) į socialinį poveikį	✓	✓	✓	✓
Daromo poveikio matavimas	✓	✓	✓	✓
Skolų neturėjimas, likvidumo ar nemokumo nebuvimas		✓		✓
Turėti bent vieną ar kelis samdomus darbuotojus		✓		✓
Naudos				
Mokestinės lengvatos		✓	✓	✓
Galimybė gauti finansinę paramą (per finansavimo kvietimus)	✓	✓	✓	✓
Vertinimas				
Paraiškos vertinimo laikotarpis	20 d. d.	30 d.	-	30-60 d.
Numatyta galimybė tikslinti paraišką*	✓	✓		✓
Reikalavimas teikti metines veiklos ataskaitas**	✓	✓		✓
Statistika***				
Socialinių verslų skaičius	66	270	250	800
<i>Iš jų: labai mažos (smulkios) įmonės (1-9 darbuotojai)</i>	76%	77,4%	38%	61,5%
<i>Iš jų: mažos įmonės (10-49 darbuotojai)</i>	24%	11,3%	19%	33,3%
<i>Iš jų: vidutinės įmonės (50-249 darbuotojai)</i>	0%	0%	6%	4,2%
<i>Iš jų: didelės įmonės (250 ir daugiau darbuotojų)</i>	0%	1,9%	1%	1%

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“.

Pastaba: * Lietuvoje numatyta paraiškos tikslinimo trukmė – 20 d. d. Latvijoje ir Lenkijoje numatyta paraiškos tikslinimo galimybė nenurodant tikslinimo trukmės.

** Lietuvoje socialiniai verslai teikia laisvos formos metinę veiklos ataskaitą, Latvijoje ir Lenkijoje teikiamos struktūruotos metinės veiklos ataskaitos.

*** Lietuvos duomenys 2024 m., Latvijos 2023 m., Estijos 2025 m., Lenkijos 2022 m. Latvijos atveju 9,6 proc. apklaustų socialinio verslo subjektų nepateikė duomenų apie darbuotojų skaičių arba neturi nuolatinių darbuotojų. Estijos atveju 10 proc. socialinio verslo subjektų neturi nuolatinių darbuotojų ir 25 proc. subjektų nepateikia šios informacijos.

V. Rekomendacijos socialinio verslo reglamentavimo tobulinimui

Atsižvelgiant į esamą socialinio verslo reglamentavimą Lietuvoje (žr. I skyrių), socialinio verslo duomenų analizės rezultatus (žr. II skyrių), nustatytus Lietuvos socialinio verslo reglamentavimo iššūkius (žr. III skyrių), taip pat į kaimyninių valstybių patirtį ir atliktą lyginamąją valstybių analizę (žr. IV skyrių), **pristatomos IA rekomendacijos, skirtos tobulinti socialinio verslo reglamentavimą Lietuvoje:**

- 1. Rekomenduojama stiprinti socialinio verslo subjektų paraiškų vertinimo ir statuso suteikimo proceso objektyvumą ir patikimumą, siekiant užtikrinti, kad statusas būtų suteikiamas tik realią socialinę misiją vykdančioms subjektams** (*sprendžiant pirmąjį iššūkį*). Šiuo tikslu siūloma:
 - 1.1.** Apraše apibrėžti stebimus socialinio verslo subjekto (arba pareiškėjo) rodiklius: i) darbuotojų skaičius; ii) metinis pelnas; iii) metinio pelno pasiskirstymas (reinvestavimas), susijęs su organizacijos socialiniais tikslais ir rodikliais.
 - 1.2.** Apraše numatyti šių rodiklių (žr. 1.1. punktą) duomenų gavimo ir patikrinimo galimybę: i) apibrėžiant socialinio verslo subjektų (pareiškėjų) pareigą pateikti duomenis apie įdarbintų asmenų skaičių (pildant paraišką ir (ar) metinę veiklos ataskaitą) ir užtikrinant IA galimybę patikrinti šių duomenų tikslumą SODRA duomenų bazėje (neatlygtinai arba numatant tam finansavimą); ii) apibrėžiant socialinio verslo subjektų (arba pareiškėjų) pareigą teikti su metiniu pelnu ir jo reinvestavimu susijusius duomenis (pildant paraišką ir (arba) metinę veiklos ataskaitą). Pavyzdžiui, remiantis NMA patirtimi vertinant socialiniams verslams skirtų finansinių priemonių paraiškas, siūloma įpareigoti socialinio verslo subjektus (arba pareiškėjus) su metiniu pelnu ir jo reinvestavimu susijusią informaciją pateikti kaip priedą (*Microsoft Excel* dokumento formatu) prie paraiškos ir (arba) metinės veiklos ataskaitos. Užtikrinant šios informacijos patikimumą, remiantis NMA patirtimi, kartu įpareigoti socialinio verslo subjektus (arba pareiškėjus) nurodyti, kas priima sprendimą dėl pelno reinvestavimo (pavyzdžiui, valdyba arba visuotinis narių susirinkimas), pateikti vidinį organizacijos dokumentą (pavyzdžiui, protokolą arba sprendimą), įrodantį pelno pasiskirstymą ir nurodyti interneto svetainės nuorodą, kurioje šis dokumentas yra viešai skelbiamas. Papildomai, užtikrinti IA galimybę patikrinti metinių pajamų duomenų tikslumą VMI duomenų bazėje (neatlygtinai arba numatant tam finansavimą).
 - 1.3.** Apraše aiškiai apibrėžti sritis, kuriose socialinio verslo subjektas turėtų siekti realaus socialinio poveikio: i) aplinkosauga ir tvarumas; ii) integracija ir užimtumas; iii) kultūra ir turizmas; iv) pagalba vaikams, paaugliams ir šeimoms; v) pagalba senjorams; vi) pagalba žmonėms su negalia; vii) psichologinė ir emocinė sveikata; viii) švietimas ir neformalus

ugdymas; ix) fizinė sveikata ir maistas; x) žmogaus teisės ir pilietiškumas. Papildomai, remiantis Lenkijos pavyzdžiu (žr. [IV](#) skyrių), Apraše siūloma įtvirtinti, kad šiose srityse siekiamas socialinis poveikis turėtų būti orientuotas į vietos bendruomenės plėtrą bei socialinę atskirtį patiriančių ar rizikos grupėms priklausančių asmenų integraciją. Šiuo metu galiojantis Aprašas, kuris nenustato konkrečių poveikio sričių, nesuteikia pakankamų pagrindų atmesti paraiškas, kurios formaliai atitinka reikalavimus, tačiau iš esmės neturi aiškios socialinės misijos. Pavyzdžiui, kaimo turizmo veikla, kurios socialinis poveikis apibrėžiamas kaip dažnesnis žmonių buvimas gryname ore, užtikrinant geresnę jų sveikata, arba dermatologijos klinika, kurios socialinio misija grindžiama teiginiu, kad dėl teikiamų paslaugų žmonės labiau pasitiki savimi. Tokie atvejai rodo, kad be aiškių socialinio poveikio sričių tampa sunku atskirti tikrąjį socialinį verslą nuo komercinio verslo, pritaikančio socialinio poveikio formuluotes vien tam, kad atitiktų reikalavimus.

- 1.4. Apraše numatyti galimybę į paraiškų ir metinių veiklos ataskaitų vertinimo procesą įtraukti nepriklausomą ekspertinį vertinimą. Tokio vertinimo įtraukimas yra svarbus siekiant užtikrinti papildomas kompetencijas ir ekspertines žinias, kurios yra būtinos tinkamai įvertinti kuriamo socialinio poveikio realumą ir potencialą skirtingose poveikio srityse (žr. 1.3. punktą).

2. Rekomenduojama stiprinti socialinio verslo subjektų veiklos (poveikio) vertinimo mechanizmą, parengiant struktūruotą socialinio verslo metinės veiklos ataskaitos formą ir užtikrinant pakankamą socialinio verslo subjektų pasirengimą veiklos (poveikio) vertinimui (*sprendžiant antrąjį iššūkį*). Šiuo tikslu siūloma:

- 2.1. Apsvarstyti galimybę sukurti struktūruotą socialinio verslo metinę veiklos ataskaitos formą (pavyzdžiui, remiantis Latvijos ir Lenkijos formų pavyzdžiais – žr. [IV](#) skyrių), bendradarbiaujant su RC. Parengta metinės veiklos ataskaitos forma galėtų būti suderinta su RC veiklos ataskaitų formomis, kurias kasmet pildo viešosios įstaigos, asociacijos, labdaros ir (arba) paramos fondai. Tai užtikrintų galimybę socialinio verslo subjektams teikti vieną veiklos ataskaitos formą per metus (šiuo metu teiki dvi ataskaitas, atskirai IA ir RC), atitinkant abiejų institucijų poreikius. Pažymėtina, kad šis procesas turėtų būti pagrįstas abipusiu (IA ir RC) bendradarbiavimu – užtikrinant, kad jis būtų neatlygintinas arba jam (pagal poreikį) būtų numatytas finansavimas.
- 2.2. Inicijuoti konsultacijas su suinteresuotomis šalimis (politiką įgyvendinančių įstaigų ir socialinio verslo atstovais), siekiant užtikrinti socialinio verslo subjektų informuotumą ir kompetencijas, reikalingas veiklos (poveikio) vertinimui. Konsultacijoms galėtų būti pasitelkti IA periodiškai (du kartus per metus) organizuojami tarpinstituciniai susitikimai kaip platforma diskusijoms šia tema. Tokios konsultacijos leistų: i) pristatyti parengtą struktūruotą metinės veiklos ataskaitos formą

ir gauti socialinio verslo subjektų atgalinį ryšį, kuris (pagal poreikį) galėtų būti integruotas į ataskaitos formos tobulinimą; ii) aptarti socialinio verslo subjektų poveikio matavimo iššūkius ir galimus jų sprendimo būdus; iii) aptarti mokymų, informacinės medžiagos ir (arba) konsultacijų poreikį bei pageidaujama formatą.

- 3. Rekomenduojama numatyti galimybę didelėms ir (arba) skėtinėms (susijusioms) organizacijoms įgyti socialinio verslo statusą, jeigu jų veikla atitinka socialinio verslo misiją ir kuria reikšmingą socialinį poveikį (sprendžiant trečiąjį iššūkį).** Esamas socialinio verslo subjekto dydžio kriterijus vertinamas kaip perteklinis, atsižvelgiant tiek į esminius socialinio verslo ekosistemos tikslus (įsk. ekosistemos augimą, socialinio verslo įmonių finansinio (ir veiklos) tvarumo skatinimą, socialinio poveikio didinimą), tiek į lankstesnę kaimyninių valstybių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) patirtį (žr. [IV skyrių](#)). Pažymėtina, kad socialinio verslo subjektams taikomi dydžio ir susietumo kriterijai yra tiesiogiai susiję su socialiniams verslams skirtų finansinių priemonių pareiškėjų kriterijais. Tokia praktika vertinama kaip ydinga, nes skatina socialinio verslo subjektus siekti statuso dėl finansinės paramos, o ne iš esmės koncentruotis į socialinio poveikio kūrimą (35 proc. apklaustų socialinio verslo atstovų nurodė, kad socialinio verslo statuso siekė dėl galimybės dalyvauti tik socialiniams verslams skirtuose finansavimo kvietimuose (**14 pav.** Priede Nr. 2)).

Palyginimui, Lietuvoje veikiantis NVO žymos suteikimo procesas⁷³ nėra susietas su finansavimo priemonėmis, skirtomis NVO. NVO atveju organizacijų atitikimas finansavimo sąlygoms yra vertinamas nepriklausomai nuo NVO žymos turėjimo fakto, todėl net ir tos NVO, kurios neatitinka finansavimo sąlygų, gali vis tiek turėti NVO žymą. Dėl šių priežasčių siūloma atsisakyti verslo subjekto dydžio kriterijaus ir tiesiogiai nebesieti socialinio verslo statuso turėjimo fakto su tinkamumu dalyvauti finansinių priemonių kvietimuose, analogiškai kaip tai taikoma Lietuvos NVO žymos atveju.

Vis dėlto, atsižvelgiant į valstybės poreikius, socialiniams verslams skirtose finansavimo priemonėse galėtų būti išlaikytas socialinio verslo subjekto dydžio ir (arba) susietumo kriterijus. Siekiant išvengti administracinės naštos, kuri susidarytų pakartotinai vertinant subjektų dydžio tinkamumą dalyvauti finansavimo kvietime, socialinio verslo subjektų paraiškų vertinimo (kurį vykdo IA) etape galėtų būti fiksuojamas subjekto dydis, pagal poreikį perduodant šią informaciją finansines priemones įgyvendinančioms institucijoms.

Įgyvendinant šią rekomendaciją, siūloma pakoreguoti Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos [aprašo](#) II skyriaus 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

⁷³ Registrų centras. (2025). [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].

„3. Smulkiojo ir vidutinio verslo subjektas – įmonė (toliau – SVV subjektas) turi teisę įgyti socialinio verslo subjekto statusą, jeigu **vykdo nuolatinę ekonominę veiklą**, daugiau kaip 50 procentų pelno (jeigu jo yra) naudoja socialiniam ir (arba) aplinkosauginiam poveikiui kurti, **yra nepriklausoma nuo valstybės arba savivaldybių institucijų, aiškiai deklaruoja socialinę misiją ir turi poveikio matavimo planą.**“

Atsižvelgiant į teisinio reguliavimo suderinamumo principą, siūlomas pakeitimas turėtų būti integruotas ir LR smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros [įstatymo](#) (Nr. VIII-935) 2 straipsnio 4 dalyje, siekiant išvengti norminių prieštaravimų:

„4. Socialinio verslo subjektas – ~~labai maža, maža ar vidutinė~~ įmonė, kuri vykdo ekonominę veiklą siekdama teigiamo socialinio ir (ar) aplinkosauginio poveikio ir atitinka visas šias sąlygas:

- 1) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta pelno dalis naudojama socialiniam ir (ar) aplinkosauginiam poveikiui kurti;
- 2) neatlygintinai galima susipažinti su socialinio verslo subjekto finansinės atskaitomybės dokumentais;
- 3) atitinka šio straipsnio 13 dalyje nustatytus nepriklausomumo reikalavimus.

<...>“

- 4. Rekomenduojama Apraše numatyti galimybę socialinio verslo statuso siekiantiems subjektams pateikti individualios veiklos pažymos kodą kaip įrodymą apie oficialiai vykdomą veiklą (sprendžiant ketvirtąjį iššūkį).** Šiuo tikslu siūloma pakoreguoti Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos [aprašo](#) II skyriaus 5 dalies 5.1. punktą ir jį išdėstyti taip:

„5. SVV subjektas, siekiantis įgyti socialinio verslo subjekto statusą, Interneto svetainėje pateikia šią informaciją:

- 5.1. bendrąją informaciją apie SVV subjektą:
 - 5.1.1. juridinio asmens pavadinimą;
 - 5.1.2. juridinio asmens kodą **arba, jeigu vykdoma individuali veikla, individualios veiklos pažymos kodą;**
 - 5.1.3. <...>.“

- 5. Rekomenduojama stiprinti socialinio verslo atstovų paskatas siekti socialinio verslo statuso ir didinti jų informuotumą apie statuso suteikiamas naudas, siekiant spartesnio socialinio verslo subjektų skaičiaus (ir pačios ekosistemos) augimo (sprendžiant penktąjį iššūkį).** Šiuo tikslu siūloma:

- 5.1.** Įvertinti galimybę skirti finansines lėšas, kuriant papildomas paskatas (naudas) socialinio verslo subjektams. Pavyzdžiui, išplečiant esamas akceleravimo programas, skirtas socialiniams verslams. Remiantis akceleravimo [programos](#) įgyvendinimo statistiniais duomenimis, į programą kasmet priimama tik apie 20 proc. užsiregistravusiųjų asmenų (tik po 15 socialinio verslo atstovų kasmet). Atsižvelgiant į tai, kad apie 80 proc. norinčiųjų (2023 m. – 65 asmenys, 2024 m. – 55 asmenys) nepatenka į programą, jos apimtis gali būti vertinama kaip nepakankama.

Pažymėtina, kad lyginant su kaimyninėmis šalimis (žr. [IV](#) skyrių), Lietuvoje galiojantis socialinio verslo reglamentavimas numato mažiausias finansines paskatas socialiniams verslams.

- 5.2.** Pavesti IA Verslo vystymo skyriui ir Rinkodaros ir komunikacijos skyriui atnaujinti Socialinio verslo [platforma](#), joje pateikiant aiškiai struktūruotą ir lengvai suprantamą informaciją apie socialinio verslo statuso privalumus, konkrečius galiojančius finansavimo kvietimus su nurodytais terminais, kontaktinius asmenis bei organizacijas, teikiančias pagalbą bei paramą socialinio verslo subjektams. Taip pat rekomenduojama įtraukti atskirą skiltį, skirtą sėkmės istorijoms ir praktiniams pavyzdžiams (pavyzdžiui, remiantis Estijos komunikacijos [pavyzdžiu](#)), siekiant didinti socialinio verslo matomumą ir stiprinti motyvaciją siekti socialinio verslo statuso. Papildomai, siūloma viešinti socialinio verslo statuso galimybes per EIMIN, ir LiSVA naujienlaiškius, pavesti ŽŪM ir VRM stiprinti informacijos sklaidą apie socialiniams verslams skirtas finansavimo priemones.

- 6. Rekomenduojama nustatyti maksimalų leidžiamą paraiškos tikslinimo skaičių – 2, kartu numatant galimybę atmesti paraišką, jeigu pareiškėjas per nustatytą maksimalų tikslinimų skaičių ir terminą nepateikia tinkamai papildytos ar patikslintos informacijos (sprendžiant šeštąjį iššūkį).** Šiuo tikslu siūloma pakoreguoti Ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 4-532 patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos [aprašo](#) II skyriaus 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

*„Socialinio verslo subjekto statusas negali būti įgyjamas, jeigu subjektas, siekiantis įgyti socialinio verslo subjekto statusą, <...> Agentūrai pateikė Aprašo 5 punkte nustatytų reikalavimų neatitinkančią arba (ir) klaidingą informaciją ir Agentūros raštišku prašymu, pateiktu per Aprašo 6 punkto pirmajame sakinyje nurodytą terminą, informacijos tinkamai nepapildė **per nustatytą maksimalų – dviejų – galimų paraiškos tikslinimo bandymų skaičių arba (ir)** per 20 darbo dienų nuo tokio Agentūros prašymo pateikimo subjektui, siekiančiam įgyti socialinio verslo subjekto statusą, dienos. <...>“*

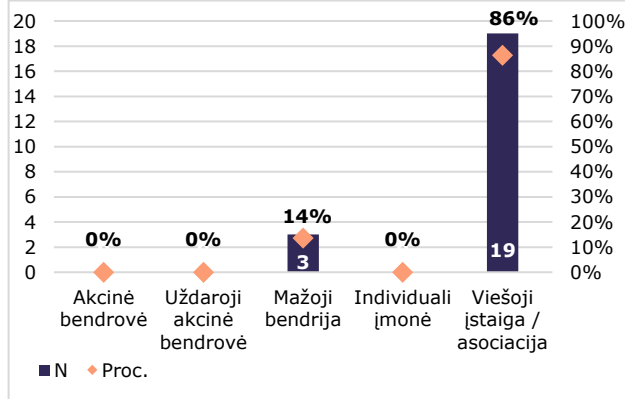
VI. Priedai

Priedas Nr. 1: Anoniminis interviu dalyvių sąrašas

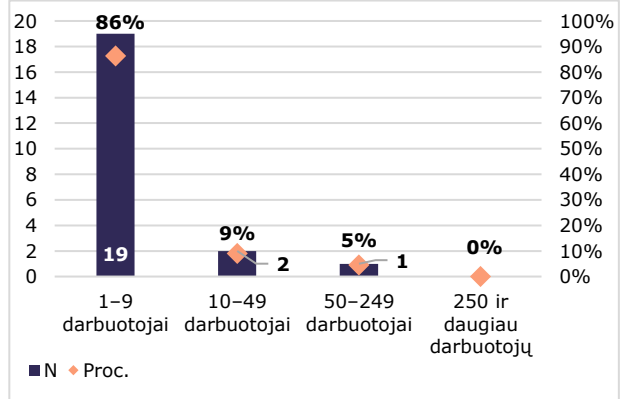
	Atstovaujama organizacija / organizacijos tipas	Interviu dalyvių skaičius	Data ir laikas
1	VŠĮ Inovacijų agentūra	1	2025-06-10 13.30 val.
2	Socialinis verslas	2	2025-06-23 14.00 val.
3	LR Ekonomikos ir inovacijų ministerija	3	2025-06-25 13.30 val.
4	LR Vidaus reikalų ministerija	1	2025-06-26 14.00 val.
5	LR Žemės ūkio ministerija	2	2025-06-30 13.30 val.
6	Organizacija, dirbanti su socialiniais verslais	1	2025-07-07 10.00 val.
7	Socialinis verslas	1	2025-07-09 14.30 val.
8	LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2	2025-07-09 15.30 val.
9	Socialinis verslas	1	2025-07-14 9.00 val.
10	Socialinis verslas	1	2025-07-14 14.00 val.
11	Socialinis verslas	1	2025-07-21 10.00 val.
		16	

Priedas Nr. 2: Lietuvos socialinio verslo atstovų apklausos rezultatai

5 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų teisinė forma (2025, N=22)

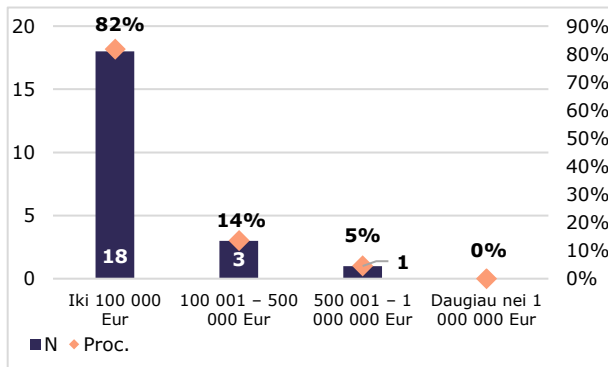

6 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų darbuotojų skaičius (2025, N=22)

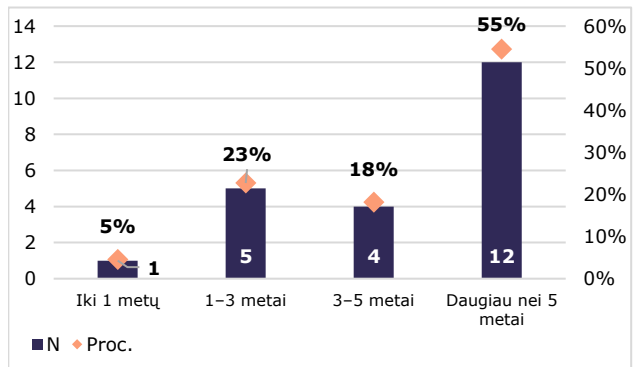

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

7 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų metinė apyvarta (EUR) (2025, N=22)

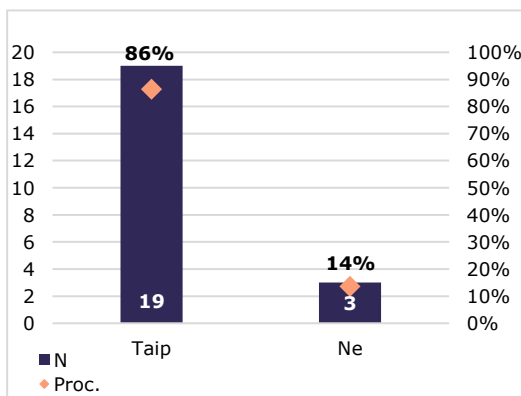

8 pav. Apklaustų socialinio verslo subjektų veiklos trukmė (2025, N=22)

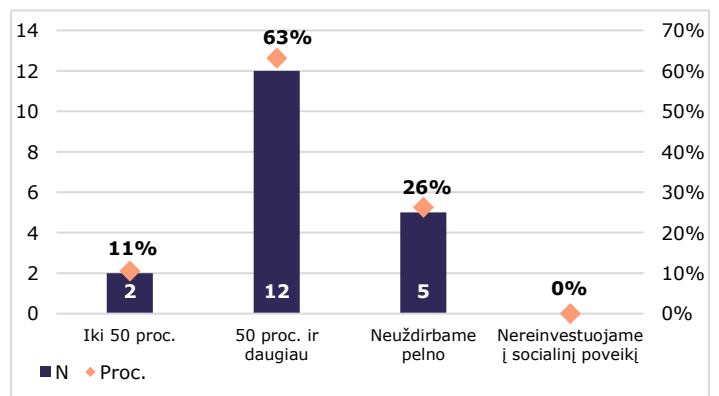

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

9 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų ekonominės veiklos vykdymas (2025, N=22)

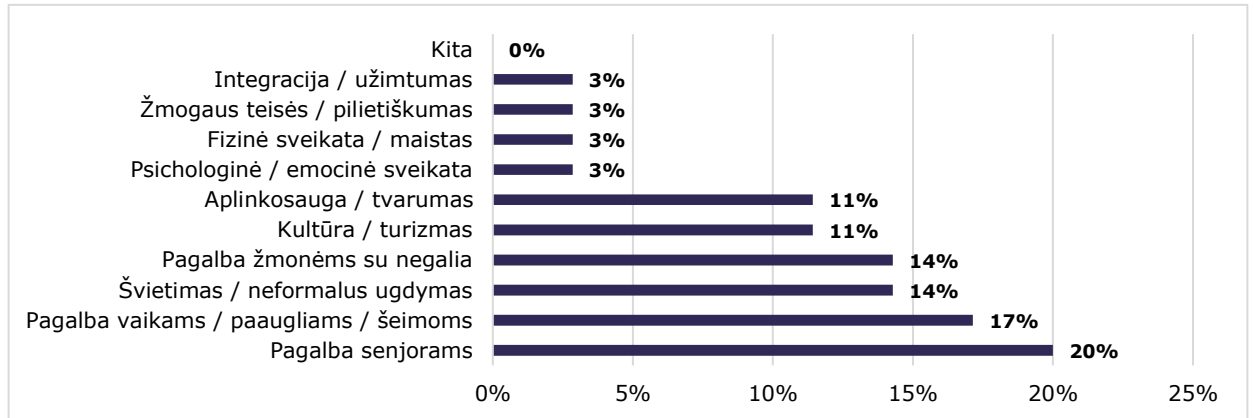

10 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų į socialinį poveikį reinvestuojama pelno dalis (2025, N=19)

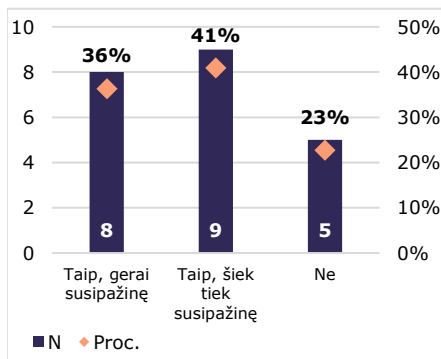
Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

11 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų vykdomos socialinės veiklos sritis (2025, N=14)

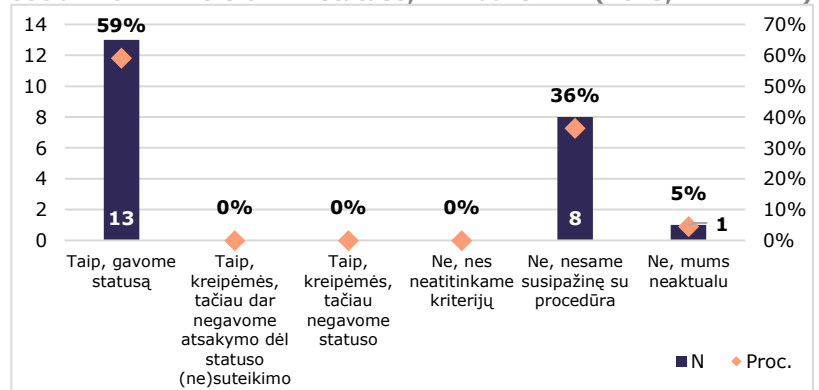

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūros“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

12 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, susipažinusių su Aprašu, dalis (2025, N=22)

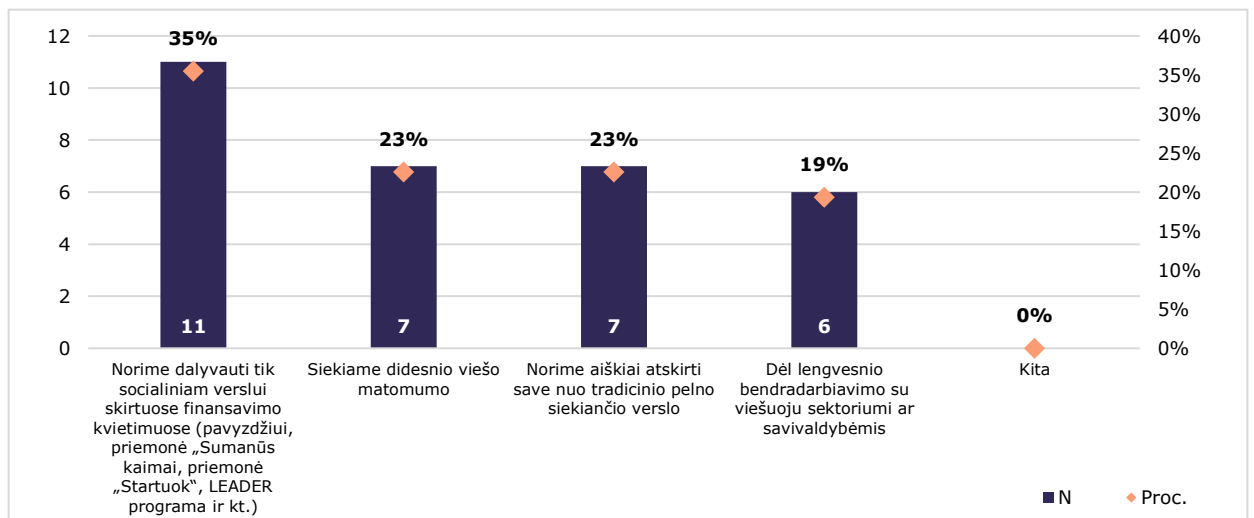

13 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, kurie kreipėsi dėl socialinio verslo statuso, dalis (2025, N=22)

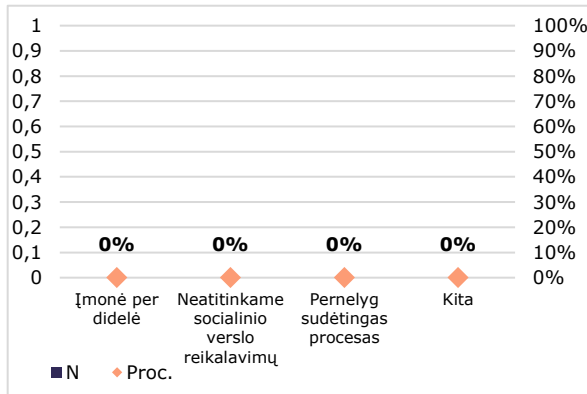
Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūros“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

14 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų nurodytos priežastys, kodėl jiems svarbu gauti socialinio verslo statusą (2025, N=13)

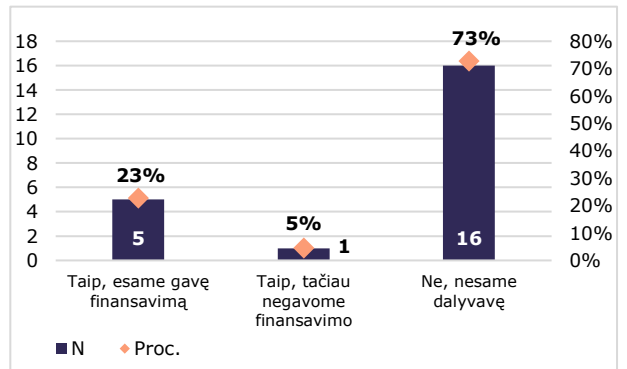

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūros“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

15 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų nurodytos priežastys, kodėl negavo socialinio verslo statuso (2025, N=0)

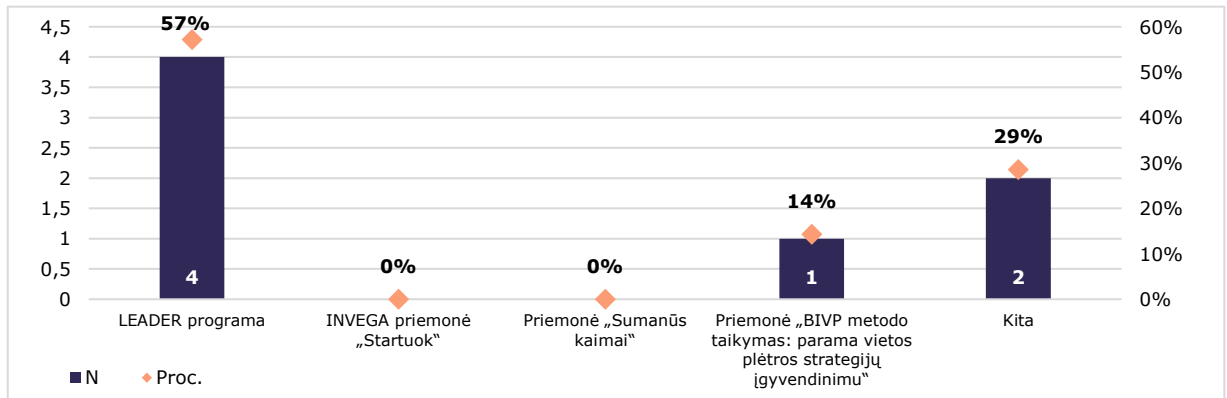

16 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, dalyvavusių finansinėse programose, skirtose socialinį poveikį kuriantiems verslams, dalis (2025, N=21)

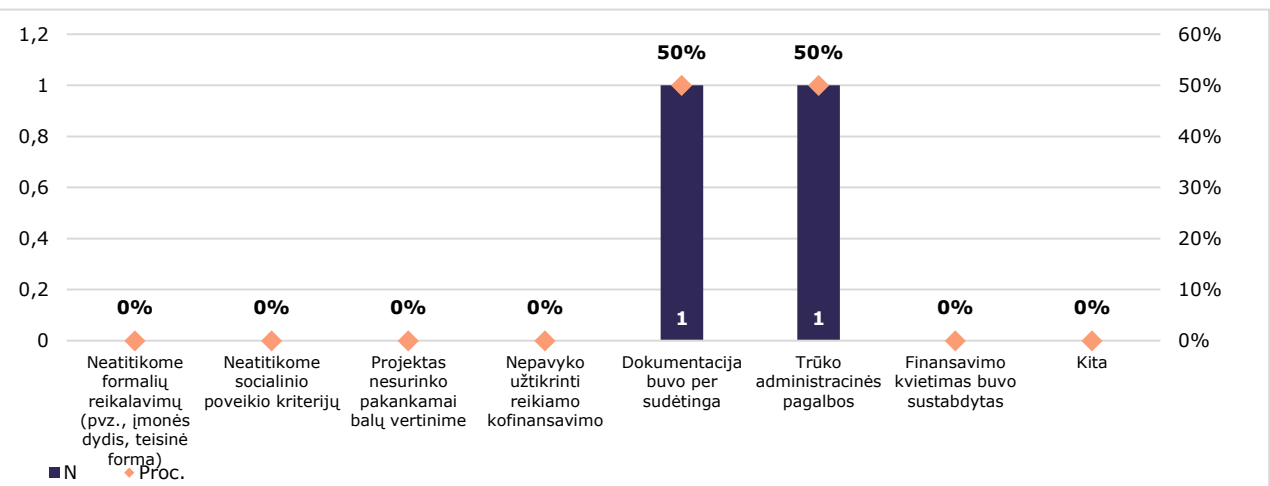
Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūros“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

17 pav. Finansinės programos, kuriose yra dalyvavę apklausti socialinio verslo subjektai (2025, N=7)

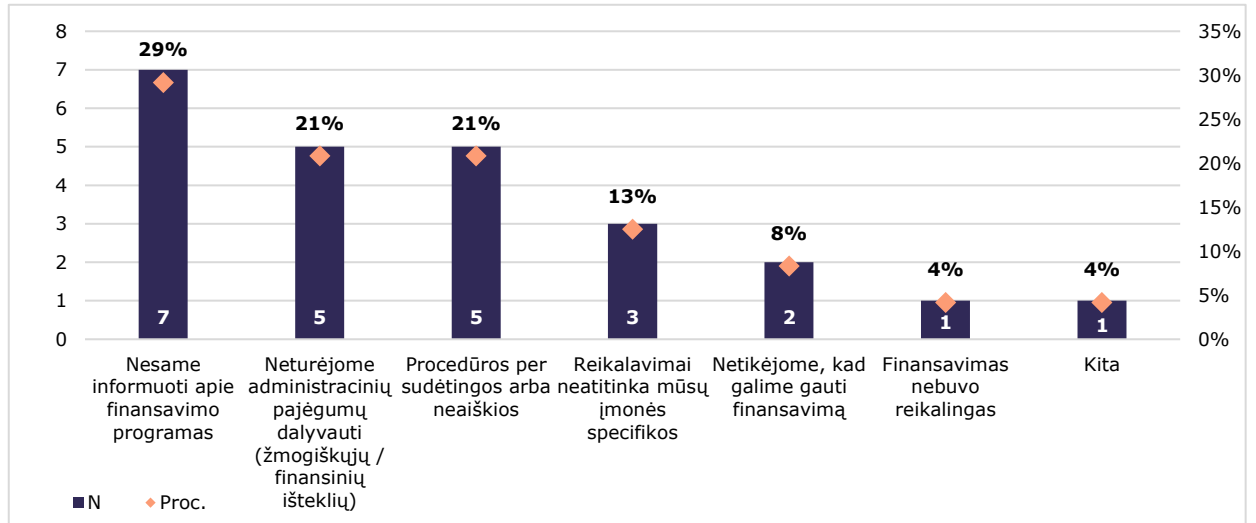
Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūros“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

18 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, bandžiusių dalyvauti finansinėse programose, nurodytos priežastys, kodėl negavo finansavimo (2025, N=2)

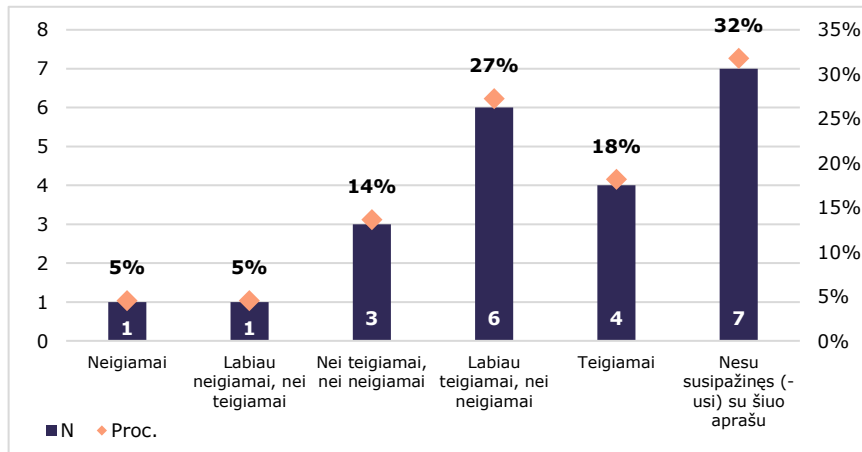
Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūros“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

19 pav. Apklaustų socialinio verslo atstovų, nemandžiusių dalyvauti finansinėse programose, nurodytos priežastys, kodėl nedalyvavo (2025, N=16)

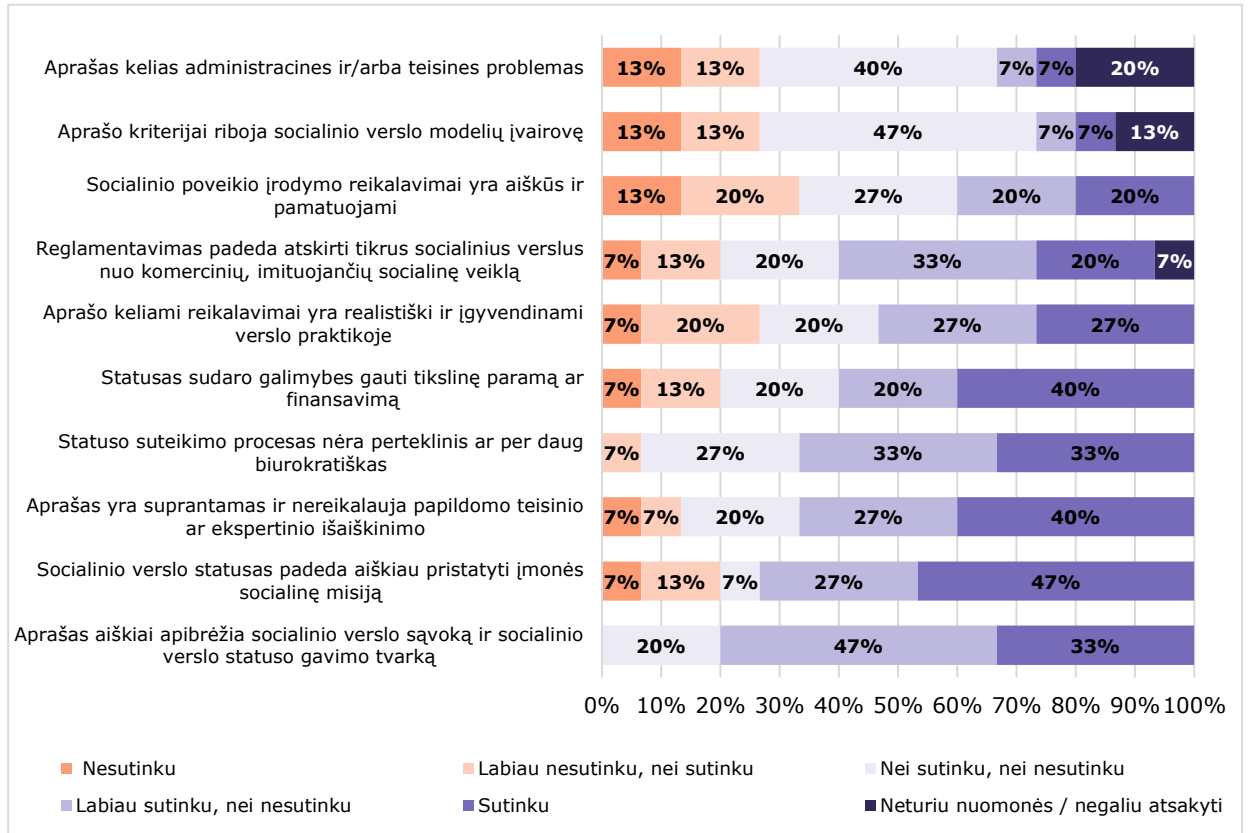
Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

20 pav. Apklaustų socialinių verslo atstovų 2024 m. spalio 9 d. patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo vertinimas (2025, N=22)

Šaltinis: VŠĮ „Inovacijų agentūra“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

21 pav. Apklaustų socialinių verslo atstovų 2024 m. spalio 9 d. patvirtinto Socialinio verslo subjekto statuso įgijimo ir netekimo tvarkos aprašo vertinimas (2025, N=15)

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“ vykdyta socialinio verslo subjektų apklausa nuo 2025 m. birželio 30 d. iki 2025 m. liepos 16 d. (imtinai).

Priedas Nr. 3: Preliminari socialinio verslo statistika ES valstybėse narėse

3 lentelė: Preliminarus socialinių verslų skaičius ES valstybėse narėse

	Šalis	Verslų skaičius	Dirbančiųjų skaičius	Socialinių verslų skaičius (vnt.)	Socialinių verslų dalis nuo visų verslų (proc.)	Socialinių verslų skaičius vienam tūkstančiui dirbančiųjų
1	Slovėnija	201838	792265	6211	3,08%	7,84
2	Liuksemburgas	42883	398432	865	2,02%	2,17
3	Vengrija	901020	3303665	16412	1,82%	4,97
4	Prancūzija	5045301	20818828	79544	1,58%	3,82
5	Vokietija	3197973	38972895	50162	1,57%	1,29
6	Airija	381791	2306984	4335	1,14%	1,88
7	Rumunija	1024472	4830466	9090	0,89%	1,88
8	Lenkija	2746389	11564784	21106	0,77%	1,83
9	Portugalija	1404904	4614388	8350	0,59%	1,81
10	Italija	4468933	18641752	25868	0,58%	1,39
11	Švedija	865857	4151515	5061	0,58%	1,22
12	Suomija	453081	1763170	2488	0,55%	1,41
13	Austrija	581016	3781777	3107	0,53%	0,82
14	Lietuva	351357	1279890	1734	0,49%	1,35
15	Graikija	948649	3528093	3390	0,36%	0,96
16	Danija	383200	2247673	951	0,25%	0,42
17	Estija	149623	536246	381	0,25%	0,71
18	Kroatija	240620	1300996	526	0,22%	0,40
19	Kipras	90994	400008	190	0,21%	0,47
20	Slovakija	660792	1840692	1297	0,20%	0,70
21	Latvija	146044	674428	241	0,17%	0,36
22	Belgija	877063	3973141	1006	0,11%	0,25
23	Ispanija	3471884	15995991	3064	0,09%	0,19
24	Nyderlandai	2306138	8484255	1185	0,05%	0,14
25	Čekija	1310320	4253494	198	0,02%	0,05
26	Malta	54152	253019	9	0,02%	0,04
27	Bulgarija	405648	2200008	7	0,002%	0,00

Šaltinis: VšĮ „Inovacijų agentūra“, remiantis Europos Komisija. (2025). Statistical report on the social economy in the EU: Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy [[nuoroda į dokumentą](#)] ir Eurostat (2023) [[nuoroda į internetinį puslapį](#)].